

»SLOVENEČ« velja
po pošti na vse strani Ju-
oslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100—
za pol leta 55—
za četrt leta 30—
za en mesec 10—
Kafnozestvo celoletno K140—

Sobotna izdaja:
za celo leto K 20—
za tiskarstvo 25—

SLOVENEČ

Inserati:
Enostopna pettversta (39 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 2—
uradni razglaš, poslane
id. po K 3—
Pri naročnin nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglaš 59/9 mm K 6—
Izhaja vsak dan (izvenit po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrakirana plačila se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 338.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnine in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Za demokracijo.

Samonikla politična zgodovina moder-
ne Slovenije se je začela v znamenju boja
za demokratično misel. Po dobi taborov in
vlade malomeščanskega liberalizma, ki je
vodil ozkosrčno lokalno in osebno poli-
tiko, je šla Krekova generacija med ljud-
ske množice, jih duševno dvignila, se po-
stavila na čelo kmetskimi in delavskimi ma-
sam in jih vodila v težko, a lepo borbo: V
boj za politično moč ljudstva, za demokra-
cijo. Ni bilo lahko rušiti starih nazorov o
nacionalizmu, ki se je izživel v veseljače-
nju in pri ginljivih govorih. Ni bilo lahko,
privzgojiti širokim ljudskim plastem novo
pojmovanje: zavest, da je naš nacionalizem
delo za dobrobit človeške družbe v onem
odseku zemeljske kroglice, kjer bivajo Ju-
goslovani. A ideja demokracije je šla svojo
zmagovito pot: V prah se je zrušila trd-
njava reakcije, purgerska in klečeplazna
kasta slovenskih liberalcev se je razpr-
šila. Smotreno in podrobno organizatori-
čno delo na polju kulture, gospodarstva in
politike je doseglo svoj cilj: Slovenci smo
poleg Čehov najboljše organizirana demo-
kratična enota.

Odločbe o nas samih so prešle iz rok
sovražne avstrijske vlade v naše roke. Po-
stali smo nosilci jugoslovanske državne
ideje in slovenska demokracija, zjeklenela
in preizkušena v dvajsetletni borbi, bi mo-
rala biti vogelni kamen demokratične Ju-
goslavije. Krekov rod je podrl plot okrog
ljubljanskega barja, delal je na to, da pa-
dejo meje Slovenije, ker je upal — in z
njim cel narod: V svobodni narodni državi
bo ljudstvo imelo politično moč v ro-
kah, vladala bo demokracija.

In zavladala je »demokracija«. Isti
ljudje, ki so vodili l. 1907. boj zoper osno-
vno politično pravico ljudstva, zoper sploš-
no in enako volilno pravico, ki so z vsemi
silami skušali diskreditirati združeno orga-
nizacijo in osmešiti naporno kulturno delo
Krekovih pionirjev, — isti ljudje so danes
duševni voditelji J. D. S., ki ima že pol leta
vlado v rokah. Kaj je bilo pričakovati od
teh mož? Načela njih stranke so sicer lepo
demokratsko frizirana. A načela realizir-
ajo ljudje in ti moške, katerih preteklost
je izpolnjena z bojem proti demokraciji,
niso duševno dorasli nalogi, uresničili po-
vsod princip demokracije.

To so s svojim delom dokazali. Potis-
nili so ljudstvo ob stran, ukinili ustavne
sloboščine, sedli visoko na diktatorski stol
in začeli izdajati naredbe: Nazadnjaški vo-
lilni red krade stotisočim jugoslovanskim
državljanom volilno pravico; valutna re-
forma grozi uničiti nešteto malih ek-
stenc; sistematično se zastruplja ves uprav-

ni sistem, in vse zdravo uradništvo s ko-
rupcijo. In pri vsem tem še lažniva poza
vlade starih liberalnih reakcionarjev. Mi-
slijo, da stoje visoko nad črno maso ljud-
stva in da vrše zgodovinsko poslanstvo,
če mu z nasiljem, grožnjami in žandarji
skušajo ubiti svoje nazadnjaške misli v
glavo.

V svoji domišljavosti so uverjeni, da
je njih naloga, s silo dvigniti ljudstvo iz
nižin k sebi, mesto da bi stopili med de-
lavni narod, v čigar zdravi zavesti in pa-
meti leži resnična volja ljudstva, ki
bi morala biti tudi volja države.

Srečaš naivne ljudi, ki te vprašajo:
Ali je res V. L. S., ali je res slovensko
ljudstvo v svoji ogromni večini sovražno
državi, ker s tako odporno silo nastopa
proti sedanji vladi? Slovensko ljudstvo je
bilo udeleženo pri gradbi Jugoslavije. Pol-
no pravico ima, da odloča o njeni usodi,
ki je usoda slovenskega ljudstva. Zato je
njegov boj in boj V. L. S. proti sedanji re-
akciji boj za osnovni element slovenskega
političnega življenja, boj za demokracijo
proti laždemokraciji.

Dr. Alojzij Rakun, Sevnica.

Nevarne besede.

V »Slov. Narodu« prihaja g. dr. Jan-
ko Hacin v članku »Naše cene in njihove
posledice« do zaključka, da prodajamo
pri sedanjih cenah svoje blago v tujino
mnoogo preceno in da s tem mnogo izgubi-
mo na svojem narodnem premoženju, da-
lje, da sedanje cene podpirajo čisto špe-
kulacijo in ubijajo zdravi razvoj produk-
cije. To svoje naziranje izjava člankar iz
dejstev, da cene za iste količine blaga v
inozemskih valutah plačane tvorijo 5 do
10 kratno ceno v kronski veljavi, za ka-
tero se pri nas isto blago dobi in ev. tudi
izvaža. Kot primere za to navaja zlasti
Slovenec, da prodajamo svoje izdelke
pravzaprav za slepo ceno. Čevlji, kateri
so se prodali od nas v Beligradu po 160 K
par, se tamkaj takoj dalje prodajajo po 180
dinarjev, to je 720 K. V Švici stane 1 kg
svinjskega mesa živa teža 5 frankov, to-
rej bi bilo pri nas primerno 120 K itd.

Zal, da se opaza pri nas tako malo
temeljitega dela na vseh poljih, da postane
človeku bridko pri srcu, ko vidi, kako
pridno se gibljejo naši sosede. Velikanski
problemi čakajo rešitve. Valuta, finančna
reforma, izenačenje zakonov, državno
pravo, mednarodno pravo, mednarodni
privatno-pravni odnosi državljanov, de-
dičev bivše Avstrije itd. povsod polno ru-
ševine, po kateri neovirano raste divja
zelenjad. Kamor se oko ozre, povsod se
praznata odpira. Niti enega strokovnega

lista ne zmoremo vsi slovenski juristi! Ni
se čuditi, če se slišijo naknadno očitki
proti justični upravi, proti nelogičnim po-
vršnim in škodljivim naredbam.

Torej, častiti politični dnevniki, dajte
prostora, da se tam razkladajo javnosti,
razne teorije, in naj bodo še tako opasne,
kakor se lahko smatra g. dr. Hacinova, ki
bi bila v strokovnem listu zanimiva, v
dnevniku pa je skoro nevarna.

Postavimo se na stališče g. člankarja,
da prodajamo svoje blago v resnici prece-
no. Vzemimo primer, da stane v Švici kg
mesa 5 frank., pri nas pa 20 K primerno.
Vprašanje, ki nastane, je: Ali so pri nas
cene abnormalne v pogledu na valutno
razmerje, ali pa je valutno razmerje ab-
normalno z ozirom na fiktivne cene? In
ako stanejo čevlji pri nas 160 K, za katere
se dobi v Belemgradu 180 dinarjev, t. j.
720 K, nastane isto vprašanje, ali so cene
čevljev pri nas nenormalno prenizke, ali
pa je razmerje dinarja napram
kroni nenormalno? Popolnoma
krivo bi bilo postavljati tezo, da se morejo
cene prilagoditi inozemskim valutam. La-
hko trdimo, da mednarodne vrednosti de-
narja danes pri popolnoma porušeni drž-
avnih gospodarstvih sploh ni več, in da
ista ne more in ne sme biti odvisna od
zakladov narodnih bank, marveč od pro-
dukcijske sile, od naravnega premoženja
ljudstva. Denar je tako izgubil svojo me-
narodno funkcijo, da sklepajo države
kompenzacijske pogodbe, blago za blago.
Države s svojimi zakladi, sedaj s svojimi
milijardami dolgov, brez dohodkov iz uni-
čenega gospodarstva svojim bankovcem
ne morejo dati brezpogojne mednarod-
ne trdne vrednostne podlage in garancije
za izmenjavo. Te garancije pa tudi ne
bodo mogle dati in naj se poskušajo še
tako drzne reforme, ustrojene po recep-
tih finančnih kapitalistov. Temelj za na-
rodni kredit ter kredit in kurs narodnih
bankovcev zamore dati edino narodno
premoženje in narodna produkcija. To
mora tedaj določevati vrednost denarja,
ne pa denarni kurs cene izdelkom. Čim
se za 5 fraakov v Švici dobi toliko, kot
pri nas za 20 K, je to dokaz, da bi mo-
ralo imeti 20 K isto veljavo, kakor 5 fran-
kov. Iz druge primere se vidi, da je krona
faktično ravno toliko vredna, kot dinar.
Še lansko leto se je dobilo v Švici za 100
kron 40 frankov. Da se je potem kurs ta-
ko spremenil v našo škodo, je kriva po-
polnoma zgorela naša finančna politika;
da je 1 dinar vreden 4 K, je nenaravna
svojevolska določitev.

Kritje svojih bankovcev smo imeli v
naših agrarnih produktih, ki odtehtajo
bančne zaklade. Švedska in Švica ste
stradali pri polnih skrinjah dukatov. Na-

še blago je dajalo našemu denarju takšno
veljavo, da ni bilo treba obupavati.

Na to pa pridejo finančni politiki in
pravijo, da se mora naš izvoz plačevati
v zdravi tuji valuti. Lastno domače izme-
njevalno sredstvo pa se obsodi v brez-
vrednost. Bolj paradoksnega še ni bilo
slišati. Rumunija izvaža le proti plačilu
v lejih, kojeva vrednost se mora na ta
način dvigniti, ker je povpraševanje za
njim živahno. Ako pa si kak inozemec iz-
važa od nas, pa mora iskati tujo valuto,
ker naš denar po našem lastnem prizna-
nju nič ne velja! Dinar ne notira na sve-
tovnih trgih, narodna banka tekom ene-
ga leta niti svojih filialk v Zagrebu ali
Ljubljani ni otvorila.

Veljava našega denarja bi se morala
dvigniti z našimi izdelki, ne pa naše cene
se prilagoditi tujim valutam. Ako bi se
naše gospodarsko življenje vrglo po tuji
meri, po tuji valuti, potem naj se da ru-
darju 5 dolarjev na dan, kakor zasluži v
Ameriki, to je 1000 K na dan. Uradniku
naj se plača mesečno 2000 frankov ali
20.000 K! Posledice bi bile nedogledne.
Izbruhnili bi štrajki, ki bi zadnjo produk-
cijo ukinili. Do takšnih posledic bi mo-
ralo priti po zaključkih navedenega član-
ka v »Slov. Narodu«.

Prvi in glavni pogoj za zboljšanje
gnotnega položaja ljudstva, ojačenje dr-
žave in njenega kredita je gotovo ne-
sporno 1. omogočiti doma čim intenziv-
nejšo produkcijo s ceninimi življenjskimi
pogoji. Ceneno življenje bi se dalo doseči
samo z državnim upravljanjem vseh živil
in surovin potom decentralizirane upra-
ve. Uvesti bi se moral monopol na razna
živila. Določiti državne maksimalne in
minimalne cene. 2. Centralizirana držav-
na uprava vsega izvoza in uvoza.

Sedanje metode privatnega izvoza pa
faktično rodijo samo špekulacijo in ve-
rižništvo. Od zdrave valute imajo samo
posamezniki korist, dočim ljudstvo in dr-
žava hira od svoje slabe valute. Vzglede
za takšno politiko imamo drugod, in naš
upravni aparat bi se dal v tej smeri ve-
liko bolj plodonosno zaposeliti, kakor se
danes peča, dostikrat z najbolj malen-
kostnimi stvarmi. Za vsako grajzlarijo, za
vsak vinotoč pod vejo morajo biti komi-
sije in koncesije.

Skrajni čas je za velikopotezne re-
šitve, ker sicer bode v doglednem času
4/5 državljanov nagih in izstradanih pro-
letarcev, ostala petina pa beati possi-
dentes.

¹ V danem slučaju bi se morala po
našem mnenju državna uprava raztegniti
na vse nujne življenjske potrebsčine in
tudi za vse te določiti cene. Op. ured.

LISTEK.

O predavanju.

Bivša součenca Lemšek in Marn sta
se srečala zvečer na cesti. »Kam hitiš,
prijatelj?« se oglasi Lemšek.

»V društvo, k predavanju. In ti?«
»V gostilno. Pojdi z mano! Kaj boš
v društvu počel?«

»Hvala za povabilo! Predavanja ne
smem zamuditi. Vselej sem se ga še ude-
ležil, tudi danes bi ga ne izpustil rad.
Kaj pa, ko bi tudi ti šel z menoj?«

»Kaj še! Svoje zlate prostosti ne pro-
dam rad.«

»Saj je tudi treba ni. Saj še vedno
lahko ostaneš svoboden, čeprav se en-
krat udeležiš predavanja.«

»Motiš se, prijatelj! Pomisli le, da se
moraš pri predavanju točno ure držati.
Pred koncem ne smeš oditi. Ves čas mo-
raš mirno sedeti ali stati; še zašepetati
ne smeš, da ne bi motil govornika in pa
sosedov. Pustiti moraš vsako upanje, da
bi smel svaščico zapaliti; da bi kaj jedel
in pil, niti govora ni.«

»Kako govoriš, kakor kak epiku-
rejec.«

»No, pa tudi z idealnega stališča ne
morem drugače. Kaj pa imam od preda-
vanja? Ali nisem že kaj podobnega slišal

ali čital? Zato pa grem v gostilno; tam si
izberem sedež, kjer hočem; si izvolim
poljubno družino ali nobene; berem, go-
vorim ali molčim, kakor mi drago. Zra-
ven pa pušim in pijem v božjem miru. Tu
ni treba nobenega zatajevanja.«

»Res je; predavanje ni samo zabava,
ni le razvedrilo, ampak je hkrati šola;
vsaka šola pa zahteva mnogo zatajeva-
nja. Dohajati moraš vedno; ves čas preda-
vanja moraš mirovati, paziti na vsebino
govora, kljub temu cenim udeležbo pre-
davanja neizmerno više kot tvojo pot v
gostilno.«

»In kakšen dobiček imaš od tega?«
»Dobiček je raznovrsten. Naj ti na-
štejem le nekaj vrst:

1. Vadim se reda. Red je že sam po
sebi nekaj lepega. 2. Se vedno kaj novega
naučim. Gotovo je, da sem o dotičnem
predmetu že marsikaj čital ali čul, toda
vselej sem se prepričal, da se je dotični
govornik vglobil v svoj predmet in ga
jasno razlagal tako, da sem vedno kaj
pridobil in vsaj dotično stvarno dobro in
korenito ponovil. 3. Vsak predavatelj po-
daja stvarno v drugi obliki. In to tudi vle-
če. Čeprav ti je vsebina znana, napravlja
vendar način ali oblika predavanja vti-
sek novosti. Izvrstno si se že mnogokrat
prepričal, da se ti je ista igra zdela ka-
kor na pol nova, če so jo igrali docela
drugi igralci. Podobno je pri predavanju,
samo da je tu razlika še večja, ker je pri

predavanju različna ne le oblika, ampak
skoro vedno tudi vsebina. 4. Pri vsakem
predavanju imam pa vsaj jaz še drug užite-
tek. Ko napove govornik vsebino svojega
predavanja, si takoj mislim, kako bi jaz
o tem predmetu predaval, kako bi govor
zasnoval in razporedil. Tako mi torej tudi
način govora vzbuja veliko zanimanje,
morda še bolj kakor vsebina sama. 5. Res
pa je, to moram priznati, da ne vleče
vsako predavanje enako. Toda razlika
mika in razlike je dovolj. V društvu na-
stopajo razni govorniki, iz raznih krajev;
govore o različnih strokah, o vsakojakih
načinih; zato ta razlika vzbuja pozornost.
6. Najbolj poučni, včasih celo zabavni so
razgovori ali debate po predavanju. Ta
prosi pojasnila, drugi stavi ugovore, tret-
ji želi dopolnila. Lahko si misliš, da vlada
po sobani velika napetost. 7. Ves ta po-
uk in zabava sta brezplačna, ti pa moraš
v gostilni svojo zabavo drago plačati. 8.
Poleg tega moraš v gostilni vdihavati
po tabaku, dimu, po jedilih, po pijači iz-
prijeni zrak, česar pri predavanju ni tre-
ba. 9. Naposled hodim k predavanju, da
dajem mladini lep zgled. Če mladi fantje,
zlasti dijaki opazijo, da se za predavanje
zanimajo tudi starejši in omikani ljudje,
bodo brezdvomno mnogo rajši in z večjim
veseljem hodili k predavanju, kakor v
slučaju, če ne bi odrasli moške prihajali.
In jaz si domišljujem, da s svojo navzoč-
nostjo mnogo koristim. Zakaj, če se na-

vadijo fantje zahajati k predavanjem, jim
to gotovo mnogo koristi. Mladina ima
dober spomin, je tako dovezna za na-
uke in opomine. In naj bi ji morda tre-
notno predavanje nič ne koristilo, je go-
tovo, da pride čas, ko se bode z vese-
ljem spominjala obravnavane snovi.«

»To ne bi bil napačen zagovor tvojih
nagovorov. Toda ali so pa tudi predava-
nja vredna, da jih obiskuješ?«

»Brezdvomno, celo v slučaju, če mi
predavanje ne ugaja; tedaj premišljujem,
kje tiči vzrok, da predavanje ni uspelo,
ali da vsaj meni ne prija. Tudi v tem slu-
čaju imam dosti duševnega dela in vsako
delo človeka veseli. Pri raznih predava-
njih sem opazil, da mora govornik paziti
zlasti na te lastnosti predavanja:

Predavanje bodi praktično ali upo-
rabno dotičnim poslušalcem, torej njiho-
vim možnostim in njihovemu razpolože-
nju umerjeno. Napačno bi bilo, ko bi kdo
razpravljaval o preučeni predmetih ali o
pretujih, ki niso za nas nobenega po-
mena.

Predavatelj mora govoriti počasi, jas-
no in razumljivo. Vsebinsko bodi vedno
tako jasna, da jo vsakdo lahko razume.
Ako je vsebina nejasno razložena, če je
snov temna, govor ne bo zanimal, ker se
poslušalci utrudijo.

Govornik bodi s poslušalci vedno v
duševnem stiku. To dosega z nagovori, z
vprašanji, z vskliki.

K poselskemu upra- šanju.

Na stvarna izvajanja gospe Milice dr. G. je treba na vsak način par stvarnih po-
jasnil.

Iz vsega članka odseva ljubezen in dobrohotnost do služkinje, v njem je tudi nekaj res tehtnih pomislekov — vsaj na prvi videz — proti zahtevam Zveze služkinj. Toda poglavitni pogršek vseh izvajanj je ta, da se ne upošteva dejstvo, da danes nimajo vse gospodinje duha krščanske pravičnosti in ljubezni. Ko bi v vseh družinah vladal res pravi krščanski duh, bi poselskega vprašanja sploh ne bilo; ne bila bi potrebna organizacija služkinj, ne bilo bi tudi njenih zahtev, ker krščanske družine več in na lepši način same nudijo, kakor je to, kar danes zahtevajo služkinje. Ker je pa takih družin — žalibog — vedno manj — vsaj po mestih —, ker se s posli pogosto ne ravna dostojno kakor s članom družine, zato je kot silobran potrebna njih organizacija in zato so se porodile njih zahteve.

Kako lepo je res razmerje med poslom in gospodarjem v pravi krščanski družini, kjer je gospodar oče poslu! Služkinje iz takih družin ne čutijo za se nobene potrebe po organizaciji, niti po reformi poselskega reda, niti po kakih »zahtevah«. Tudi za one krščanske gospodarje, ki gledajo samo na svoje posle, ne pa na splošnost, je umljivo, da ne umevajo današnjega gibanja poslov! Toda, kaj pa če gospodar ni »oče« poslu, ampak egoist, ki ga le izkoristi? Kaj pa če gospodinja zlorablja svojo »materinsko oblast« v pohujšanje, če služkinji brani izpolnjevati njene verske dolžnosti, če je skoro nič ne plača, če ji pri plači utrga vsak po nesreči ubiti kozarček, če pusti, da otroci tepo posla, če temu dovoli le par ur nočnega spanja; če torej družina ne upošteva družinskega stališča služkinje, potem se mora ta postaviti na stališče, da se natanko določijo njene pravice in dolžnosti — podobno kakor pri delavcu — da se bo mogla braniti proti izkoriščanju.

Škoda, da naše gospodinje niso hodile na zborovanja služkinj! Mimogrede omenjam, da so služkinje vabile na svoje shode tudi gospodinje. Ko bi gospodinje poslušale izvajanja služkinj na njih zborovanjih, bi bile same slišale, da so se od strani služkinj resno pretresavali vsi pomisleki, ki jih navaja ga dr. G. v svojem članku. Služkinje same so se postavile na stališče, da kot članice družine ne morejo staviti svojih zahtev kakor delavci po enaki plači, po enakem počitku oziroma delovnem času; da so pa kljub temu postavile nekake okvirne zahteve, so bile prisiljene vsled tega, ker se po nekaterih družinah zlorablja »družinsko stališče« služkinje.

Poglejmo posamezne njih zahteve.

Proti zahtevi po »za človeka vrednem stanovanju« za služkinjo se ugovarja — če je ta izraz na mestu — da nekatere služkinje vsled pohajanja z moškimi, vsled obrekljivosti in drugih takih napak ne spadajo med hčere. To je čisto prav! Take služkinje jaz sploh ne vzamem v službo! Če je nevarna za otroke, je nevarna, če spi v »človeka dostojnem prostoru«, ali pa če spi v kopalni sobi! In če je nekaj teh nesrečnih deklet — ki pohajajo z moškimi in obrekujejo —, pač ne smemo na vse metati madeža! In če se zahteva, da imej služkinja človeka vredno stanovanje, se ne zahteva, da mora spati skupaj z domačimi gospodičinami; poudarjalo se je pa, da za služkinjo ni primerna spalnica: drvarnica, prostor tik pod strešno opeko — ali pa kje pod kakimi stopnicami ali pa kopalna soba itd. Ali je to pretirana zahteva?

Največja spodtika za gospodinje je

Ker so poslušalci večinoma čez dan pridno delali, naj jim bo predavanje vsaj nekoliko v odhiti. Zato ljudski govornik ne sme pozabiti, da mu govor prav znatno poživljajo izgledi, zgodovinski dogodki, smešnice, sploh najraznovrstnejše anekdote. S tem pripomočkom govornik vselej zadene v centrum, zlasti če ume snov dramatizirati.

In če more predavatelj svoj govor še pojasniti s slikami, z zemljevidi, s primernimi nazorili, s skioptičnimi slikami, potem bodi zagotovljen, da so mu poslušalci hvaležni.

»Čprav me še nisi popolnoma prepričal o koristi društvenih predavanj, hočem vendar danes poskusiti, kako mi bo današnje predavanje ugajalo. Če bo uspeh ugoden, se bom tudi jaz stalno udeleževal teh prireditev in naposled morda celo sam nastopim kot društveni predavatelj; vso odgovornost pa boš nosil ti, ki bi me pod temi pogoji spremenil iz Savla v Pavla.«

Kdo bi mislil, da postaneš tudi ti tak idealist! Zato te pa Bog živi in ohrani! Sedaj pa le urno z menoj v društvo!

peturni nedeljski popoldanski prosti čas. Toda služkinja med tednom nikdar ne more na izprehod. Ali ne potrebuje tudi služkinja ravnokako sprehoda kakor gospodinja? Računajmo: eno uro gre v cerkev, poldruho uro gre v društvo — poldruho na sprehod! To gotovo ni pretiran! Lepo je, da gospodinja skrbi, kam gre posel v nedeljo popoldne, lepo je, če gredo služkinje z družino ven. Toda zavedati se moramo, da posel tudi potrebuje oddiha, razvedrila in izobrazbe, in če mu družina to zabranjuje, je čisto umljivo, da zahteva potem, da se določijo njegove pravice tudi v tem oziru; in z a t a k e s l u č a j e t a z a h t e v a, kar se je vedno poudarjalo. Kjer pa je služkinja upoštevana kot — čeprav seveda zadnji — član družine, bo tudi v nedeljo rada ostala pri družini.

Ta zahteva po peturnem nedeljskem počitku se tu pa tam smeši, češ, »potem bodo šele hodile z Janezi pod Tivoli! No, tiste, ki tako hodijo, niso v Zvezi in če jih gospodinje že sedaj puste po takih potih, se pač ne morejo pritoževati nad zahtevami poštenih deklet; zlorablja se da pa vsaka, še tako dobra stvar.

Proti deveturnemu nočnemu počitku so tudi pomisleki. Tudi jaz sem jih imel; pa so dekleta tako argumentirala: »Gospoda gre v gledališče, pa moramo čakati do enajstih in še dalj ponoči na nje in ko ona spi do desetih, morajo nekatere služkinje vstati že ob štirih, če hočejo k sveti maši! Zvečer moramo umivati tla do enajstih in zjutraj vstati ob petih! Ta in ona spi le par ur na dan!« »Toda pomislite: devet ur — vsak krščanski človek ima zadosti osem ur spanja — jaz bi bil vesel, ko bi mogel toliko spati.« — Pa so odgovorile: »Tudi me ne bomo spale devet ur! Mnoge bi rade hodile tudi ob delavnih v cerkev, danes ne morejo, in če petnajst ur delamo, je tudi — dovolj!« Kaj boste odgovorili na to?

In še poselsko zavarovanje! Pred par dnevi sem bil pri Marti. Za pečko je sedela stara, bolehnata služkinja, pa vprašam: »Kaj pa ta, je že dolgo tu, ali ne dobi službe?« Pa mi odgovore: »Je stara in bolna, pa je nihče ne mara.« Dokler je bila mlada, je delala za druge, od službe si je prihranila le starost in bolezen, umirala bo zapuščena kje pod streho ali v hiralnici, tisti, za katere je žrtvovala vse moči, se pa danes nortujejo iz zahtev njenih tovarišic, ki se boje take usode. Gospa dr. G. pri tem pač ni najmanj prizadeta. V svojem članku je imela v mislih pač le najboljše krščanske družine.

Tistim pa iz »naših vrst«, ki še vedno majojo za glavo nad »nebodigtreba« — nad organizacijo služkinj — poslov — in nje-nimi zahtevami, kličem v spomin besede dr. A. Ušeničnika v njegovi »Sociologiji«: »Bavarski poslanec dr. Heim je l. 1909. ustanovil tako organizacijo poslov in pa, da bo vkljub vsem težavam srečno uspeša — v prid poslom in gospodarjem. Dr. Heim je vodila ta misel: Prejalsiše je bo morala izvesti tudi organizacija poslov. Ako se katoličani sami ne zavzamejo za to vprašanje, se bo zavzela socialna demokracija — in tu tiam že poizkuša —, tedaj pa žal za posle in — gorje gospodarjem!«

Kar velja tam, velja tudi pri nas; samo, da so naše služkinje skromnejše v svojih zahtevah, kakor so krščanske nemške poselske organizacije. M. Škerbec.

Država SNS.

Predlogi vlade in opozicije.

LDU, Belgrad, 12. februarja. »Politika« poroča: Po posvetovanju, ki je bilo prednočnim pri prestolonasledniku regentu Aleksandru, so vladne stranke večeraj popoldne predložile pismeno svoje zahteve glede vprašanja sestave koncentracijske vlade. O teh zahtevah je bil v istem času obveščen prestolonaslednik regent Aleksander in opozicijski blok. Ob 19. uri je podal opozicijski blok odgovor. Po tem odgovoru se ima vlada Ljube Davidoviča odločiti danes predpoldne. Po razpoloženju v demokratskih krogih se kaže, da demokratsko-socialistična zajednica ne pristane na te pogoje. Opozicijski blok meni, da bo vlada še danes podala ostavko. Demokratsko-socialistična zajednica je danes ob 13. uri predložila te zahteve za sestavo koncentracijskega kabineta: 1. da se začasno narodno predstavništvo sestane dne 15. t. m.; 2. da bi se volilni zakon v dveh do treh tednih sprejel v parlamentu; ako ne, naj se vrše volitve z volilno naredbo; 3. parlament naj izvoli ustavni odbor, ki ima v enem mesecu izdelati načrt nove ustave; ako načrt v tem času ne bi bil izgotovljen, naj se vrše volitve brez njega; 4. narodno predstavništvo ima rešiti samo še dvanaestine in sprejeti pogodbe, sklenjene na mirovni konferenci v Parizu. V tem času naj se ne stavijo ne vprašanja, ne interpelacije. Večeraj popoldne so bile seje klubov, ob 18. uri pa seja načelnikov strank opozicijskega bloka. Določeno je bilo besedilo odgovora demokratsko-socialistični zajednici. Ta odgovor so poslali ob 19. uri na dvor, kakor tudi ministrskemu predsedniku g. Ljubi Davidovi-

viču. Načelniki opozicijskega bloka zahtevajo: 1. da izide vlada iz parlamenta; 2. da dosežanje narodno predstavništvo reši volilni zakon; 3. da ustavni odbor sprejme ustavni načrt v dveh mesecih; ako ne bi bil gotov, naj se vrše volitve brez njega; 4. da parlament reši dogovore o miru, dvanaestine in zakon o Narodni banki. Uredbo občinskih volitev na Hrvatskem naj odobri nova vlada. Skupine v opozicijskem bloku ne bodo nastojale na tem, da se stavijo vprašanja in interpelacije. Ako bi se stavile, naj odloči vlada, ali se ima odgovoriti na nje. — O tem odgovoru opozicijskega bloka je vlada razpravljala že snoči. Končni odlok bo podala danes dopoldne. Vse kaže, da za koncentracijsko vlado ni nobenega upanja; nadaljnja pogajanja bi bila brezpredmetna. — V počenih političnih krogih se trdi, da se sestavi uradniško ministrstvo, ki bo izvršilo svobodne volitve. Kot ministrski predsednik temu uradniškemu ministrstvu se imenujejo g. Jovanović, dr. Mihajlo Poličević, dr. Draža Pavlović in Kosta Stojanović; za ministrstvo notranjih del Jovan Džaja ali Mihajlo Berović; za ministrstvo prometa general Krsto Smiljanić in Boža Vuković; dr. Ante Trumbić ostane zunanj minister.

Millerand v jadranskem vprašanju.

Pariz, 11. februarja. V parlamentu se je vršila debata o zunanji politiki g. Milleranda. Prišlo je do več incidentov med rojalisti in socialisti-levičarji. Potem ko se je parlament pomiril, je povzel besedo predsednik ministrskega sveta, g. Millerand, ki je dal odgovor na vsa vprašanja, ki so mu bila stavljenja o zunanji politiki Francije. O jadranskem vprašanju je podal ministrski predsednik sledečo izjavo: »V tem vprašanju ima Francija samo en interes, ki se sklada s svetovnim mirom. Ona goreče želi hitre rešitve, ki bi v največji meri zadovoljevala interese dveh zaveznikov, ki so nam posebno dragi, tako našo latinsko sestro Italijo, kakor mladi in slavni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Srbska junaštva in njih nesreče predstavljajo za francoske simpatije to, kar ne bomo nikdar pozabili (odobravaje). Iz teh čustev je izvirala demarša, ki sta jo najbolj prijateljsko napravili Anglija in Francija belgajski vladi, demarša, o katere značaju in cilju ni dvomil niti eden od naših prijateljev v Belemgradu in za hip.

Francija.

Gospodarski položaj Francije.

LDU Lyon, 13. febr. (Brezlično.) »Petit Parisien« priobčuje izpod strokovnjakega peresa članek o gospodarskem in finančnem problemu, ki ga bo imela rešiti konferenca v Londonu. V članku pravi med drugim: Tako francoska, kakor angleška vlada imata živ interes na tem, da se ta problem čimprej reši. Kakor znano, je položaj Francije pri tem precej neugoden. Francija je tekom prvih 11 mesecev leta 1919 uvozila iz Anglije blaga v vrednosti 6324 milijonov, izvozila pa v istem razdobju v Anglijo za 1263 milijonov frankov. Vsled svojega primanjkljaja na premoğu je bila Francija prisiljena, nakupiti na Angleškem velike množine premoğu. Za 13 milijonov ton premoğu, ki so se uvozile v Francijo od začetka januarja pa do konca novembra 1919, je morala plačati Francija približno 1500 milijonov frankov. Dalje si je morala Francija nabaviti na Angleškem za 2 milijardi in 200 milijonov frankov različnih tekstilnih poluizdelkov (sukanca itd.) in raznovrstnih strojev. Posledica teh razmer v trgovini je, da je kurz funta šterlinga zrastel od 27 frankov, kakršen je bil ob sklepu premirja, na 48 frankov v meseču januarju 1920. Da se olajšajo nadaljnji kupčijski sklepi in da se dosežejo vsaj za neko dobo gotove ugodnosti pri plačevanju obveznosti, mora Francija predvsem skrbeti za to, da se čim najbolj pripravi na čas, ko bodo začela zapadati posojila, katera je tekom vojne prejela od Zedinjenih držav. Te obveznosti izvirajo deloma tudi iz tesne zveze, v kateri se je Francija nahajala z Anglijo ves čas vojne. Ob začetku orjaške borbe je bila na zapadni fronti edinole francoska armada pripravljena na boj. Vsled tega je morala Francija poklicati pod orožje skoro vse svoje kmetovalce, rudarje in industrijske delavce. Vojna je opustošila prav one pokrajine, kjer je imela Francija svoje najbogatejše premoğovnike in prvovrstne metalurgične tvornice. Zato je jasno, da je morala vsa francoska produkcija občutno pasti. Vsled strahovitega opustošenja v industrijskih krajih in rudniških revirih se še danes ni mogla dvigniti, zaradi česar bo država še dalje časa navezana na znaten uvoz. Ker pa je v tem trenutku nujno potrebno za Francijo, da ne pokaže v svoji politiki napram Nemčiji nobene slabosti ali dvoumnosti, zato se mora solidarnost med Francijo in Anglijo uveljaviti zlasti na gospodarskem in finančnem polju. H koncu izraža »Petit Parisien« nado, da se bodo vsa ta vprašanja temeljito pretresala na londonski konferenci in da bodo ministri ob svojem po-

vratku iz Londona mogli potrditi popolno soglasje med francoskimi in angleškimi interesi.

Anglija.

Balfour o položaju Evrope.

LDU London, 13. februarja. (Dun. KU — Reuter) Angleška poslanska zbornica je davi razpravljala o izpreminjavalnem predlogu glede posledic mirovne pogodbe, ki so ga stavili zastopniki liberalne in delavske stranke. Odgovarjač na nekatere medtkice je izjavil Balfour, da nihče ne more prerokovati, koliko bo mogla plačati Nemčija, ki ponuja izplačilo vse celokupne vsote v roku štirih mesecev. Britanska lista nemških vojnih krivcev, je dejal nadalje, ne obsega samo izvršilnih organov, ampak predvsem osebe, ki so iz lastnega nagiba počenjale grozovitosti. Za skrajšanje liste ni močeno navesti nobenega razloga. Mož, ki je stal na čelu nemške vladavine, je očitno kriv. Govornik se je dotaknil nadalje žalostnega položaja Avstrije ter izjavil, da Velika Britanija ne gleda brez sočutja trpljenja te dežele. Za olajšanje avstrijske bede je Anglija že izdala 12 milijonov funtov šterlingov in bo porabila v isti namen še 10 milijonov, ako se bodo tudi druge države udeleževale te akcije. Potruditi se moramo, je dejal govornik, da priskočimo na pomoč tako našim bivšim sovražnikom, kakor našim zaveznikom, ako trpe pomanjkanje. Glede Rusije je izjavil Balfour, da ni bila nikoli želja angleške vlade, vmešavati se v noranje zadeve Rusije, Anglija je nastopila samo proti boljševiški vladi, ki je neugodno vplivala na zunanjo politiko Rusije. Angleška vlada nikakor ne namerava nahujskati Poljsko k pustolovski politiki. H koncu je dejal govornik, da smatra za izključeno, da bi mogla Evropa tako kmalu najti zdravilo proti svoji sedanjí gospodarski krizi, tudi, ako bi si pomagali vzajemno vsi narodi sveta. Angleška vlada si bo prizadevala voditi dobrodelno politiko; treba je samo, da se najde način, kako bi se odpravilo gospodarsko mrtvilo. — Izpreminjavalni predlog liberalcev in delavskih zastopnikov je bil odklonjen z 250 proti 60 glasovom.

Pomožna akcija za Srednjo Evropo.

LDU London, 12. februarja. (DunKU) Reuterjev urad poroča: Državni kancelar Chamberlain je v poslanski zbornici izjavil, da je angleška vlada z ozirom na nujnost pomožne akcije za Srednjo Evropo pripravljena, poleg že dovoljenih 12 in pol milijona funtov šterlingov prispevati še nadaljnje zneske, ki ne bi znašali nad polovico od Zedinjenih držav dovoljenega zneska. Dovoljene vsote bi se porabile v to, da se poživí proizvodnje izdelkov in zamenjavanje blaga med raznimi evropskimi državami in bi jim omogočale samostojen razvoj.

Amerika.

Proti vojaški obveznosti.

LDU Berlin, 13. februarja. (DunKU) »Berliner Tageblatt« javlja iz Newyorka: Navzile pozivu predsednika Wilsona so se izjavili demokratski člani poslanske zbornice proti obveznemu vojaškemu izvežbanju. Tozadevni predlog je bil s 106 glasovi proti 70 glasovom zavrnjen.

Socialistični kandidat za predsednika.

LDU Berlin, 13. februarja. (DunKU) »Berliner Tageblatt« priobčuje vest londonskega »Daily Herald« iz Washingtona, da je socialistična stranka sklenila postaviti kot kandidata za predsedniško mesto Evgena Depsa. Kot kandidatko za mesto podpredsednika je postavila stranka miss Cathé O'Hared. Oba kandidata se nahajata še v zaporu.

Ponesrečen parnik.

LDU Amsterdam, 12. febr. (DunKU) Poročilo nizozemske brzogajne agencije: Prošlo noč je nasedel pri otoku Terschellingu ameriški parnik »West Dakota« (6000 ton), ki je vozil blago iz Newyorka v Hamburg.

Rumunija.

Izmenjava kron v Rumuniji.

LDU, Belgrad, 12. februarja. Rumunski finančni minister Avrel Vlad je izjavil v parlamentu, da se v Rumuniji kmalu vzamejo avstro-ogrski novčanice iz prometa; v najboljšem primeru se bo zamenjal en lej za dve kroni.

Mirovni posvet.

Konferenca poslanikov.

LDU Pariz, 12. februarja. (DunKU) Danes popoldne se vrši hkrati s poslaniško konferenco, ki se bo pečala z gospodarskimi vprašanji Avstrije, tudi seja organizacijskega komiteja reparacijske komisije, ki bo začela s posvetovanji o predlogih, ki sta jih predložila državna tamnka dr. Reich in dr. Lowenfeld-Russ. Imenovani komite, kakor tudi poslaniška konferenca nameravata, če bo le močeno,

rešiti vsaj del teh vprašanj, preden odpotujeta državna tajnika, kar se zgodi nemara v ponedeljek.

Spored londonske konference.

LDU Pariz, 13. februarja. (DunKU) Kakor poroča »Chicago Tribune«, so na dnevnem redu londonske konference ministrskih predsednikov nastopne točke: 1. Odgovor nizozemski notri glede bivšega cesarja Viljema. 2. Smernice glede izročitve vojnih krivcev in odgovor na nemški not od 20. in 25. jan., ki izjavljata, da nemška vlada ne more izpolniti člena 228. mirovne pogodbe. 3. Vprašanje premirja za sovjetsko Rusijo z ozirom na izjavo boljševikov, da bi ne dovolili trgovati z ruskimi kmetijskimi zadrugami, ako bi se vojno stanje nadaljevalo. 4. Proučanje pogajanj med Poljsko in sovjetsko Rusijo. 5. Turška mirovna pogodba in posvetovanje glede zahtev veselj, da pride do načelnega soglasja. 6. Dobava angleškega premoga za Francosko, francosko posojilo v Angliji, kakor tudi zadeve, nanašajoče se na izpremembo meničnega kurza.

Zveza narodov.

LDU Berlin, 12. februarja. (DunKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Pariza, da je zveza narodov sklenila, da se Švica pripusti v zvezo in da se prizna njena večna nevtralnost.

Politične novice.

Blamirana lažnivost. Najlepše spričevalo za ministrom dr. Korošca je dejstvo, da politični nasprotniki VLS zaman stikajo za kakim grehom ministra dr. Korošca, čeravno bi ne bilo nič čudnega, ako bi bil v najtežjih časih prehrane, v dobi grozečega glada, res napravil kako napako. Pa je bil kot minister prehrane je bil naravnost dobronik naroda, česar se je zavedal tedaj ves parlament, izvzemši morda g. Ribnikar, ki bi bil rad postal minister za prehrano in obnovo. Ker niso iz dr. Koroščevega ministromanja mogli izslediti nobene njegove napake, so si jih kratkoma izmislili. Po listih so pisarili, in menda ponavljajo to še danes na shodih, da je naročil dr. Korošec iz Amerike puder za ženske, pomade za lase, šminke, ženske modrice, tombole, domino, šah itd. Nazadnje je »Domovina« poročala, da je naročil tudi naramnice. V Solunu je bila na ladji sledeča roba, ki jo je kupil dr. Korošec kot minister, ki nota bene ni smel izbirati, ako je hotel dobiti potrebno blago: Riž, kava, milo za pranje in umivanje, kondenzirano mleko, sveče, volneno blago, bombažne tkanine, ruže, nogavice, srajce in gate, moška obleka, ženske bluze (ne ene ni bilo svilenel), robe in kravate, sukanec, vrvi, suknje, čevlje. Glavna pošiljatev je bila v živilih in suknemenu blagu, drugo le kot postransko blago, ki ga je seveda v tistem času zelo manjkalo, zlasti v Srbiji. Med blagom ni bilo pudra, ne pomade, ne šminke (ki je smrdela samo v »Napreju«), ne enega ženskega modrice, ne tombole, ne domino, ne dame, ne šaha. Vse to je zlagano! Sploh ni med dotičnim blagom bilo luksurijskih artiklov; tudi hlačnih naramnic ni bilo. G. Ribnikar je menda čital maramice, pa ni vedel, da so to žepni robci, s katerimi si menda tudi demokrati ne zapenjajo hlač, z naramnicami si pa sedaj lahko brišejo dolge nosove. Isti čas, ko je dr. Korošec kupil blago, je bilo dolar okrog 30 K vreden. Ako bi bil Bukšeg blago hitro prevzel in plačal, bi prišlo vse blago zelo poceni. Tudi sedaj je še za polovico ceneje nego blago v svobodni trgovini. Vsi, ki so širili tozadevne laži, so to blamažo lahko vtaknjo za klobut!

Tudi zavračamo! »Slovenski Narod« je zopet enkrat ogorčen. Najslovesnejše protestira zoper notico v »Slovencu«, v kateri se opozarja na vedno lepe besede demokratskih ministrov, dejanja pa govore, da kar smo prejeli dosedaj iz Belega grada, nas navdaja s strahom in bojznostjo, da nas bodo potegnili še globlje v prepad. V tem reptilnem in našemljenem oporčenju tiči kajpak precej hudobije. Kadar se je svojčas v politiki zabavljalo čez Dunaj, je vsak političen otrok vedel, da gre za vladno na Dunaju in ne za dobrodušne Dunajčane, kakor sedaj ne gre za Beligrad, ampak za demokratsko vladno v Belegradu. Pa saj vedo to tudi pri »Narodu«! Demokratije naše državno in narodno edinstvo s svojim romantičnim in megljenim pojmovanjem samo diskreditirajo! Vsaka se tako narodu sveta stvar ali pa tudi politična grdobija jim je dobro strankarsko sredstvo. Tudi naš boj proti valutni reformi Belega grada, to je sedanje vlade, je »Slovenski Narod« ogorčil, dokler ga goli realizem ni sunil iz omamljenosti in mu očistil državne pojme, da nespametni ukrepi demokratske vlade nimajo z državnim in narodnim edinstvom prav ničesar opraviti. Nerodno opazko o »Šusteršičevih podprenikih« pri »Slovencu« bi si bil »Narod« tudi lahko prihranil, ako si hoče ohraniti atribut resnega lista; s takimi zanjkami more loviti samo tiste demokratske »Jugoslovane«, ki to naše

jugoslovansko gibanje zadnjih dveh, treh let popolnoma prespali.

— **Kriegspressquartier in VLS.** »Jugoslavija« pravi v svojem podlistku »ko je razpadala Avstrija«, kjer govori o slovenskih zarotnikih proti Avstriji, med drugim: »Hudo razburjenje in veličanska nervoznost je zavladala v krogu zarotnikov, ko so v letu 1918. naenkrat aretirali Bregarja, Oddelek, v katerem so bili slovenski »Kriegspressquartierovci«, je bil čisto zase in v eni uri je moral odstraniti vse, kar bi bilo nevarno pri eventualni preiskavi. Uradna peč je izvrstno delovala in požrla vse nevarne listine. Toda Bregar je bil previden in pri njem ni bilo najti ničesar, tako da je strah bil hvalabog prazen.« — Mi imamo nekoliko bolj točne informacije o tej zadevi. G. Bregar ni bil aretirani radi veleizdaje, ali špijanaze, ali morda zato, ker je bil v nevarnosti, da postane naroden mučenik. Stvar je bolj preprosta. Veliki finančni strokovnjak je bil osumljen, da veriži z moko in zato je marširal v zapor. Jasno je, da je kljub temu narodni mučenik. — »Jugoslavija« pravi tudi: »Naglašati se mora, da so te osebe po svoji politični pripadnosti bile izključno našega mišljenja in da ni bilo med njimi pristaša SLS...« Popolnoma res je. Med onimi osebami v »Kriegspressbureauju«, ki so bile zaprte radi veriženja, ni bilo pristašev SLS!

— **Demokrati vladajo tudi v višjem šolskem svetu.** Višji šolski svet je odzvel vodstvo šišenske šole nadučitelju Wagnerju in izročil učitelju Petriču. Zgodilo se je to brez vsake najmanjše disciplinarne preiskave ali sploh kakakega vzroka. Pravijo, da je bil Wagner le namestnik bivšega nadzornika Lavtizarja in sedaj podelijo vodstvo, komur hočejo. Resnica je pa ta: Wagner je priden učitelj, član Slomškove zveze, ki neče ukloniti tilnika, in delaven član v organizacijah V. L. S. Kdo je pa Petrič? Učitelj, ki pridno zabavlja čez duhovščino. Lansko leto je predsedoval v šiški javnemu shodu, na katerem je bila sprejeta resolucija, da se mora odpovedati stanovanje dveh sob franciskanoma, ki opravljata v šiški dušno pastirstvo, dasi imajo polno verižnikov in drugih liberalnih močitev z obširnimi stanovanji. Tako kvalificira učiteljsvo »svobodomiselni demokrati«, nadzornik Gangl, ki absolutistično gospodari v višjem šolskem svetu pod zaščito deželnega predsednika dr. Žerjava. Gospoda naj bo uverjena, da bo njihovega nasilstva prej konec kakor mislijo.

— **Občina Selca hočejo razdeliti;** podobina Čejnjava naj postane občina za se. Dolgo časa je počivalo to vprašanje. Zdelo se je, da se to ne bo zgodilo. Govorili so, da v novi državi pametno mislijo, da velike občine lože dosega svoje namene. Tudi ljudje so mislili tako; čemu tudi dveh županskih uradov z dvema županoma, dvema tajnikoma, dvema občinskima sobama. Ko je pa zavladala liberalna vlada, so se začeli ljudje bati, da ta morda le ustreže bivšemu poslancu Demšarju in občino razdeli. Zato so se po vaseh, ki bi se ločile od selške občine zbrali podpisi, s katerimi zahtevajo naj občina ostane skupaj. In res je pred dobrim tednom, kakor so pravili, prinesla »Domovina« ali »Kmetijski list« novico, da se občina razdeli in te dni je prišel tak odlok od deželne vlade. Gospodje pri vladi, ki imate moč v rokah, predno izvedete to ločitev, vas opozorimo samo na nekaj. Danes gre po čejnjski podobini misel: če nam vlada s silo naredi novo občino, potem ne pride v nov odbor noben mož, ki je za ločitev občine. Novoizvoljeni odbor bo sprejel samo en sklep: občina naj se zopet združi s prejšnjo občino. Če ne verjamete tega, skličite ljudi skupaj in povedali vam bodo glasno. Prihranite si lahko delo in stroške za delitev občine in nove volitve. G. Demšar, to je menda Vaše zadnje delo v javnosti. Kot poslanec se niste nič brigali za svoje volivce; odkar ste pa postali samostojni, vam ljudstvo preprosto, da govorite zanj; ljudske želje so popolnoma druge kakor Vaše želje. To ste gotovo že dovolj čutili v nedeljo na občnem zboru »Gospodarskega društva«. Ko ste videli, da Vas ne volijo več v nadzorstvo, ste odložili pero in potihem odšli. Tako naredite povsodi!

— **Nepravilno kolkovani tisočkronski bankovci v Belgradu in zamenjava.** Poročalo se je, da so ob priliki zamenjave kronske bankovce nekatere belgrajske banke zamenjale tudi več tisočkronskih bankovcev s ponarejenimi kolki in da bo vsled tega finančno ministrstvo izvršilo pregled zamenjanih bankovcev potom posebnih komisij in da se bodo bankovci s ponarejenimi kolki zaplenili na škodo bank, ki so jih zamenjale. V tem poročilu pogrešamo samo tega, da so bili vsi uradniki prizadeh bank odpeljani v senci bajonetov v preiskovalni zapor, kjer so jih držali po več dni in da so bile za nameček odpeljane v zapor v senci bajonetov tudi nekatere priče, kakor se je to zgodilo svoj čas v Kropi radi bore desetaka z nemškoavstrijskim žigom kolkovanih komisij. Gospodje pri bankah so lahko veseli, da ne pripadajo VLS, drugače bi tudi to ne bilo izostalo in

»Slovenski Narod« bi zopet lahko pisal o Šusteršičjancih in avstrofilih. In naj bi tudi sodna preiskava dokazala njihovo nedolžnost, nič bi jim ne pomagalo. Če bi bil med njimi kak občinski odbornik, bi bil občinski odbor kot državni škodljiv razpuščen, ali če bi morda kdo bil v tesnih stikih z ministrskim svetom, bi tudi moral narazen, kajne, g. glavar Mencinger?

— **Brezje.** Samostojna ali bolje rečeno od liberalnih doktorskih frakov odvisna kmetijska stranka priredi na pustno nedeljo v gostilni »Ušaj« na Brezjah veliko veselico s plesom, na kateri bodo »samostojni« reševali valutno vprašanje, ki ga je naša liberalna in socialdemokratska zveza tako zavozila, da bosta kmet in delavec dobila za 100 kron samo 25 dinarjev, čeprav dinar nima večje vrednosti kakor krona. »Samostojni« so pa v službi tistih ljudi, ki nas z valutno rešitvijo hočejo spraviti ob tri četrtine denarnega premoženja. S takimi vabili hočejo samostojni ljudstvo samo zvabiti, resne akcije pa od njihove strani nismo videli; sedanjio vlado še podpirajo, da dobivajo od nje na račun splošnosti oporo.

— **Prekmurski parlament.** »Straža« poroča: Ko vsi drugi jugoslovanski parlamenti delajo krizo v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Belegradu, dela prekmurski parlament. V Murski Soboti sta bili v času, ko je bil dr. Lajnšič civilni komisar, dve važni seji prekmurskega sosveta. Od tistega časa naprej pa se je v Murski Soboti sešel večkrat okrajni šolski svet, ki je povzročil, da imamo v Prekmurju poleg gimnazije meščansko šolo v Soboti ter v vseh večjih krajih ljudske šole. A tudi v Doljni Lendavi se je otvoril parlament za lendavski okraj posebej. Tu je ustanovil g. Božidar Sever, gerent v Doljni Lendavi, zvezo županov za 50 občin tega okraja, ki ima vsak mesec svojo sejo. Važno sejo je imela ta v začetku februarja. Zveza je povabila zastopnike raznih oblasti k sebi, tudi zastopnika prehranjevalnega urada. Govorili so župani Sever, dr. Slavič, dr. Berbuč, civ. komisar, podpolkovnik Munčič, živinodarinar dr. Zavornik, gozdarski nadzornik prof. Marčič, potovalni učitelj Vojsk, dr. Kočar, namestnik civilnega komisarja ter notar Globočnik. Razum treh so govorili vsi v prleksem narečju, da tudi s tem pokažejo praktično prekmurskim Slovencem, da govorijo isti slovenski jezik, kakor oni sami. Madžaroni so namreč agitirali proti Jugoslaviji s tem, da je prekmurski jezik celo poseben stari slovanski jezik. Prekmurci pa razumejo popolnoma prlekško narečje ter tudi književni slovenski jezik, kakor tudi hrvaški in srbski jezik (podpolkovnik Srb je govoril srbski), ako se počasi govori. V kratkem se snide zopet v Murski Soboti prekmurski narodni svet. Zeleti je, da se pride več vladnih zastopnikov k tem sejam, da vidijo s kakimi težavami se imajo boriti pionirji slovenske uprave. Naj bi vladni organi okusili, kaj se pravi, 4. januarja bos hoditi po strugah Mure, ker drugače ne prideš na brod, naj bi poskusili potovati v Prekmurje, če se ti ustavi vsak čas avtomobil, da ga morajo vlačiti voli naprej, sam pa gaziš po velikem blatu slabih cest. Kljub vsem težavam, na katere se vlada premalo ozira, gre delo naprej.

— **Jadransko vprašanje na londonski konferenci.** Pariški dopisnik »Times« poroča, da bo londonska ministrska konferenca trajala dalje, nego se je prvotno mislilo, ker pride poleg nemškega in ruskega vprašanja na dnevni red tudi jadransko in orientsko vprašanje. Gre torej za novo mirovno konferenco.

— **Nasprotja med Anglijo in Francijo** se glasom berlinskih poročil čimdalje bolj poostrujejo. Millerand še trdovratneje vstraja na francoskih zahtevah, nego je to storil Clemenceau.

— **Lloyd George odstopi?** »Hamburger Fremdenblatt« poroča iz Londona, da se v tamkajšnjih političnih krogih širijo govorice, da namerava Lloyd George odstopiti in nastopiti daljše potovanje v inozemstvo.

— **Avstrija v razprodaji.** »Gruzer Volksblatt« poroča z Dunaja, da se vrše zaključna pogajanja za prodajo majoritete avstrijskega in ogrskega železniškega prometnega zavoda, ki ga kupi neki inozemski konzorcij.

Dnevne novice.

— **Poročil se je 11. t. m. na Brezjah** odlični pristaš J. K. Z. g. Jože Cvenkel, posestnik v Ljubnem, z gđ. Anico Praprotnik, hčerko posestnika istotam. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova.

— **Tržič.** Poročena sta bila v župni cerkvi 11. t. m. pharm. magister Franc Šavnik, lekarnar v Kranju, z gđ. Slavko Kaučič iz Tržiča. Poročal je msgr. Tomo Zupan.

— **Osebna vest.** LDU. Belgrad, 12. februarja. Govori se, da pride dr. Slokar, bivši načelnik centralne uprave za promet z inozemstvom iz finančnega ministrstva v ministrstvo za trgovino.

— **V Tržiču so se mudili 10. t. m. ministri** Stojanovič, dr. Kramer in Kristan. Obiskali so nekaj tovarn.

— **Profesor Jos. Stritar (Boris Mirán).** Iz prijaznosti posreduje zanj g. dr. Fran Šter, Wiener-Neustadt, Engelbrechtg. 12. Živila bi prevzel tudi na kolodvoru pri vlaklu.

— **»Pipčarski klub«** na Jesenicah je podaril čisti dobiček svoje veselice v znesku 200 K Vincencijevi konfrenci. Tem potom najprikricejša zahvala!

— **Društvo poštnih uradnikov in uradnic** je po svojem predsedniku izročilo dne 11. t. m. vsem klubom političnih strank spomenico za podražavljenje razrednih uradov in pragmatiziranje uradništva poštne uprave. Obširneje poročilo prinese »Naš Glas«.

— **Okrajno gozdno nadzorništvo v Kranju** se je preselilo iz poslopja okrajnega glavarstva v hišo gospe Schindler, Kranj. Glavni trg 130, I. nadstropje. V isti hiši v II. nadstropju se nahaja tudi gozdno-nadzornovalna postaja Kranj I in Kranj II.

— **»Pokvarjena proga.«** Telefonska zveza z Beligradom je pod vsako kritiko. Pripetilo se nam je svoj čas že, da smo klicali Beligrad zjutraj ob 7. uri, pa smo srečno prišli na vrsto drugi dan ob 1. uri zjutraj in še potem smo bili vsak hip prekinjeni. Redno pa se dogaja, da morajo čakati na zvezo z Beligradom po štiri, pet in še več ur. Tega seveda ni kriva ljubljanska telefonska centrala, ki je v tem ozirom popolnoma odvisna od zagrebške centrala, kjer imajo prednost pred vsemi drugimi židje in verižniki. Šele ko so ti telefonično sklenili svoje kupčije, pride milostno na vrsto Ljubljana, a vedno samo za prav kratek čas. Poleg tega ima pa ta famozna telefonska zveza še to slabost, da je nešteto krat pokvarjena, in sicer redno takrat, kadar je pričakovati iz Belega grada važnih poročil. Tako je tudi danes, ko vse napeto pričakuje belgrajskih poročil o poteku pogajanj, telefonska proga »pokvarjena«, tako da ne moremo poročati niti to, če sta dr. Kramer in Kristan kot ministra srečno došla iz Ljubljane v Beligrad.

— **Število posameznih plemen med prostovoljci.** Splitska »Nova Doba« prinaša naslednje podatke o razmerju posameznih plemen med prostovoljci ene divizije v Dobrudži: Bilo je (razen dodeljenih aktivnih srbskih častnikov) med častniki: 136 Srbov, 109 Hrvatov, 125 Čehov, 54 Slovencev in 14 drugih Slovanov. Med moštvom j bilo 15.200 Srbov in okolu 4000 Hrvatov in Slovencev.

— **Slavički že pojo v Splitu,** kjer je tako toplo kakor v maju.

— **Veliko brogarsko delavnico** je začela pri Belem gradu graditi Srbska brogarska družba.

— **Nižjo kmetijsko šolo** otvorijo meseca marca t. l. v Adi v Bački.

— **Preki sod.** V Novem Sadu so ustrelili Mita Dimića in Stefana Nikolića radi ropa. V Subotici so radi enakega zločina ustrelili dva žida.

— **Mati in otrok žrtev lakote.** V Gradcu so našli 28 letno pomožno delavko Pavlo Koschak in njeno 3 mesečno dete onesveščena in blizu smrti v stanovanju. Koschak je bila dalj časa bolna; ostala je brez vseh sredstev in vsake pomoči z otrokom sama sebi prepuščena. Končno je nekdo obvestil oblast, ki je z rešilnim vozom odpeljala mater in otroka v bolnišnico.

— **Aretacije v Gradcu.** V Gradcu so zaprli ravnatelja tovarne za močna krmila v Herndorfu — Rudolfa Floriania in deželnega kulturnega nadzornika Petra radi goljufij in navijanja cen pri aprovizacijskih poslih začasa vojne.

— **Tri smrtne obsodbe.** V Kruševcu se je te dni vršila porotna razprava proti 21 obtožencem radi službe sovražni vojni sili. Obtožni so bili, da so denuncirali avstrijski okupacijski oblasti industrijalca Jeličiča, poštarja Bralovića, trgovca Sterovića in več kmetov, da nagovarjajo ljudstvo, naj ne izroči orožja, češ, da je srbska vojska blizu. To ovadbo so potrdili trije glavni obtoženci s prisego pred avstrijskim prekim sodom, nakar so bili vsi gori navadeni Srbi obsojeni k smrtni in obsojeni. Razprava je trajala teden dni, a posvetovanje o krivdi je trajalo neprestano 19 ur ter se je proglasila razsodba ob 3. uri po polnoči. Obsojeni so na smrt; starica Stojka Ivezić, Teodor Gjorgjević in Jovan Subotić; Nedeljko Daničić na eno leto ječe; vsi ostali obtoženci so bili oproščeni.

— **Roparska družba v Dobropoljah** prijeta. Družba, ki je v Dobropoljah in okolici izvršila zadnje leto mnogo ulomov, je končno vendar prijeta. Poglar je bil žagar Gale. Cela družba šteje kakih štiri-deset oseb; doslej so jih aretirali 16. Našli so mnogo blaga iz zadnjih vlovov. So same delamrže osebe, bivši vojaki.

— **Preprečeno veriženje z usnjem.** Košak Franja iz Novega mesta je nakupila v Ljubljani večjo množino usnja, katerega je nameravala brez dovoljenja izvoziti iz Ljubljane. Prijeli so jo detektivni kolodvorske policijske ekspoziture in jo predsta-

vili centralnemu uradu proti verižništvu, kjer so jo obsodili na 1000 kron globe, 1 teden zavora in da zapade usnje.

— **Iztihotapljenje živine.** Ravnatelj centralnega urada proti tihotapstvu za Slovenijo pol. svetnik Kerševan je zaključil 13. t. m. postopanje proti zelo zvitim tihotapcem, kateri so vse skrbno pripravili, da iztihotapljuje živino. Preiskave in poizvedbe so bile zelo dolgotrajne in velezanimive. Enemu prvih tihotapcev, Evgenu Reji, je prisodil šef verižniškega urada v pozni nočni uri dne 12. t. m. na rotovžu 6 mesecev zavora in 20.000 K globe. Obenem je pa tekom dne 13. t. m. zaključil poizvedbe še proti dvema tihotapskima družbama in proglasil zvečer v policijskih zaporih dež, sodišča in v zaporih na rotovžu sodbe. Ivan Klajnšek in Anton Steker iz Steverjana sta prišla k županu na Č. in ga naprosila potrdila, da še vedno kot begunca stanujeta tam. Steker je res pred enim letom stanoval tam, toda se je že takrat vrnil domov. Istodobno je pa izposloval potrdilo od župana tudi za Ivana Stekerja in Antona Klajnška, češ da stanujeta še vedno na Č. Obenem sta pa imela Ivan Steker in Anton Klajnšek tudi potrdilo civilnega komisarja iz Steverjana, da su njuni domovi popravljani in da se smeta vrniti domov, dasi že skoraj eno leto bivata tam in imata tudi potrebno živino. Na podlagi teh spisov so si izposlovali izvoznice in še prosto vožnjo. Prišli so v Ljubljano brez pravih potnih listov pod pretvezo, da kot begunci sporazumno z italijanskim komisarjem nakupujejo živino in jo iztihotapljuje iz Jugoslavije, dasi imajo dovolj živine doma: za 9 goveje živine so si izvoznice izposlovali. Obsojeni so bili: Anton Klajnšek na 6000 K globe in dva meseca zavora, Klajnšek Ivan na 5000 kron globe in dva meseca zavora, Ivan Steker na 6000 K globe in dva meseca zavora in dva meseca zavora; živina zapade. Obenem so se vsi izročili državnemu pravdniku, ker so z goljufijo pridobili uradno potrdilo. — Drugi slučaj je podoben prvemu: Stefan Možina si je pridobil na goljufiv način izvoznice za selitveno blago: za 10.000 kg in sicer s prosto vožnjo in brez carine. Skupno s Karlom Humerjem, ki je v Ljubljani, na debelo kupčeval z južnim sadjem in ki je dal denar za nakup živine, katero so nameravali iztihotapiti, so imeli za izvoz že vse pripravljeno, toda prišli so jih. Ravnatelj protiverižniškega urada g. policijski svetnik Kerševan je obsodil Stefana Možina na 6000 K globe in v dva meseca zavora; če ne plača globe, pa še na štiri meseca zavora; Karla Humerja pa, ker je kupil živino, nameraval tihotapiti in ker je organiziral tihotapstvo: na 20.000 kron globe, na štiri mesece zavora in na zapad živine: 1 konja in dve kravi. Možina in Humer se izročita državnemu pravdniku, ker sta si na goljufiv način pridobila uradne spise.

— **Kaznovana tihotapska zakonska dvojica.** Alteneder Ljudevit, fotograf z Rakeka in njegova žena Marija, sta prišla v Ljubljano brez dokumentov; Alteneder, kateri ne zna slovensko, je nameraval iztihotapiti preko demarkacijske črte 2 vola, 400 cigaret in par čevljev. Ljudevit Alteneder je bil obsojen na 500 kron globe in na 2 meseca zavora, njegova žena pa na 2 dni zavora. Oba sta izgnana iz Jugoslavije.

— **Ukradena konja.** V Veliki Loki sta bila ukradena gospodu Andoljšku 2 konja: 1 rjav in 1 črn.

— **Čisto pošteno živi, samo krade.** je opisalo domače županstvo Ivano Triler, katera je bila zaradi prestopka tatvine petkrat, zaradi hudodelstva tatvine dvakrat in ker se je proti § 324 pregrešila, osemkrat kaznovana. V Ljubljani ne sme prebivati, pa le vedno pride v prestolico Slovenije, kjer je meseca decembra l. l. ukradla Mariji Primčevi obleke v vrednosti 240 K. Prvomestnik Nagode: »Kaj ste storila z izkupičkom?« — »Šnops sem pila; pijana sem bila, ker sem na »šnopsu« 30 kron zapila.« Sodišče ji je prisodilo 8 mesecev težke ječe.

— **Pota ubežnega prisiljenca.** Franc Tavčar je že 30 mesecev v prisilni delavnici. Dne 12. junija 1919 je pa s košnje ušel, zbežal na Golovec, od tam šel proti Vevčam, mimo Sv. Križa v Dravljce, od tam okoli Rožnika domov k svoji materi, ki stanuje na Zabjeku. Šel je k vojakom, zdaj je zopet v prisilni delavnici. Obdolžen je, da je kradel v Bizoviku. Deželno sodišče ga je oprostilo od obtožbe, ker je njegova mati pričala, da je takrat, ko se je izvršila v Bizoviku tatvina, prodajal z njo »krofe« v domobranski vojašnici.

— **Radi hudodelstva goljufije** je poznala kolodvorska policijska ekspozitura državnemu pravdniku Franca Založnika, kateri si je izposojeval obleko in jo prodajal, dalje, ker je ugotovljen dejanski stan tatvine, sta bila ovađena Ivan Ručigaj iz Podgorice in Bregraj Primož iz Krke pri Litiji.

— **Ker je nameraval iztihotapiti** prelo demarkacijske črte 20 ovojev finega turškega, 25 ovojev duhana za pipo, 10 ovojev hercegovinskega in 10 ovojev sred-

nje finega turškega tobaka, so prijeli detektivni kolodvorske policijske ekspoziture v Ljubljani Karla Žučka iz Brežic in mu tobak zaplenili.

— **V prisilno delavnico v Begunje** so oddali Ano Mejovšek iz Maribora.

— **V preiskovalnem zaporu umrla** je Lucija Juvan s Črnuč. Njena usoda je bila precej pustolovska. V službi je bila pred prevratom na Ogrskem v Solniku, kjer je ukradla različno obleko, vredno približno 50.000 K. V Solniku so jo zaprli, toda ko so izvedli na Ogrskem boljševiki prevrat, so tudi Juvanova izpustili iz zavora in se je odpeljala v Gradec, kjer jo je graško državno pravdnikstvo na zahtevo oblasti v Solniku zaprlo in odposlalo v Ljubljano. Tu so jo oblasti izpustile iz zavora, ker je trdovratno krivdo zanikala in ker njen akt še ni prirojal v Ljubljano. Ko so prišli spisi v Ljubljano, je državno pravdnikstvo iz njih razvidelo, da je v Solniku tatvino pripoznala, vsled česar se je privedla v preiskovalni zapor, v katerem je za srčno kapjo umrla.

Ljubljanske novice.

Ij Vabila, ki so jih prejeli posamezniki za današnjo prireditev družabnega kluba in meščanskega ženskega društva v veliki dvorani hotela »Union« veljajo, kot je že iz vsebine razvidno, za celo rodbino in svoje naslovence. Umevno, da je tudi vsakomur svobodno, da sme vpeljati k prireditvi, ki bo brezdvomno ena najlepših in najzibljivejših letošnjih predpust, kot dobrodošle goste tudi svoje znance ter prijatelje društva. Pokroviteljstvo večera je blagovolila prevzeti g. Mara dr. Brejčeva.

Ij Prosvetno društvo za frančiškansko župnijo vabi na diskusijski večer, ki se vrši v ponedeljek 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer v dvorani na porti frančiškanskega samostana. Predmet: ločitev cerkve od države. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

Ij Pogrebno društvo »Marijine bratovščine« v Ljubljani ima prihodnjo nedeljo dne 15. februarja t. l. ob 10. uri v Mestnem domu svoj običajni redni občni zbor. Ker je vsled izvanrednega poražanja društvo zelo prizadeto, se vabijo člani k obilni udeležbi.

Ij Društvo zasebnega uradništva. Dogovorjeni sestanek bančnega uradništva ljubljanskega se vrši v soboto, dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne v Srebrni dvorani hotela Union. Bančni uradniki pridite v lastnem interesu polnoštevilno.

Ij Mestna zastavljavnica opozarja vse p. n. stranke na povišanje pristojbin, ki je razvidno iz tozadevnega razglašja v uradnih prostorih.

Ij Nevaren tat je l. 1895. rojeni Marijo Bonomi iz Vidma v Italiji, kateri je bil svojčas aretiran in izgnan čez mejo, toda je med vožnjo ušel in se vrnil v Ljubljano, kjer je v družbi Antona Zormana ukradel osem kološ. Detektivni kolodvorske policijske ekspoziture so ju aretirali in našli pri njih precej perila, katero je bilo brez dvoma ukradeno.

Ij Preprečeno tihotapstvo v Italijo. Detektivni kolodvorske policijske ekspoziture so prijeli Jožefa Magerle in Jožefa Mizerita iz Steverjana, ker sta nakupovala živino, da jo iztihotapita v Italijo. Na zelo zvit način so si znali pridobiti izvoznice, v resnici je pa šlo za dobavo klavne živine italijanski vojski, kjer se smejajo »neumnim Kranjcem«, kateri preživljajo z mesom italijanskega armado.

Ij Radi vlačuganja in brezposelnosti se je izgnal Karel Beneval iz Divače, kateri se je družil z različnimi tatinskimi klapami v Ljubljani.

Ij Judu »Izaku« zaplenjenih 12 ur, s katerimi je veržil, so prodali na dražbi ljubljanske mestne zastavljavnice.

Ij Za italijansko vojsko je nameraval iztihotapiti 119 ovojev tobaka Anton Petrič, katerega je državna varnostna straža prijel, dasi se ji je skušal izmuzati po pasjih stezah, o katerih je mislil, da niso zastražene.

Ij Pripetljaj pri hišni preiskavi. Nadstražnik Ivan Gec in stražnik Avramovič sta izvedla v Novi Vasi pri Mariji Ciuha in pri Tereziji Zenger hišno preiskavo. Ženski sta državna varnostna organa poslovala s psi. Deželna sodnija je prisodila Ciuhovi 15 dni in Tereziji Zengerjevi 1 teden strogega zavora.

Narodno gledališče.

Sprememba repertoarja opere.

Radi obolenosti gđ. Thalerjeve odpade današnja predstava »Netopir« na abonement A. Upripori se »Boheme« za isti A. abonement.

Iz gledališke pisarne.

Prosimo p. n. abonente, da bi blagovolili k predstavam prinašati vstopnice-legitimacije. Dogodi se, da sedita na enem sedem dva abonenta in ni mogoče konstatirati, kateri je upravičen. S tem nam je onemogočena vsaka kontrola. Da se v bo-

doče izognemo neljubim prilikam, prosimo ponovno p. n. abonente, da prinese v edn o legitimacijo s seboj.

Najnovejša poročila.

REGENT BO ODLOČIL.

LDU Beligrad, 13. februarja. Na sestanku, ki so ga imeli zastopniki obeh parlamentarnih skupin na dvoru, ni prišlo do sporazuma. Pogajanja so se torej izjavila. Zadnje besedo ima sedaj prestolonaslednik regent Aleksander.

REGENT PRI DAVIDOVIČU.

LDU Beligrad, 13. februarja. Včeraj dopoldne se je prestolonaslednik regent Aleksander dal časa muditi pri ministrskem predsedniku Davidoviču in je imel z njim daljši razgovor.

VLADA RATIFICIRALA VERSAILSKO POGODBO.

LDU Beligrad, 13. febr. Mirovna pogodba z Nemčijo, katero je naša vlada že ratificirala in je sedaj v tisku, bo v par dneh objavljena.

SOVRAŽNE SPLETKE.

LDU Beligrad, 13. februarja. Sovražniki Jugoslavije so imeli poslednje dni posvetovanja v Rimu, Trstu, Pešti in Sofiji, na katerih so razpravljali, kako bi v naši državi povzročili nered in razdor v našem narodu ter svetu pokazali razmere v Jugoslaviji in si ta položaj izrabili zase.

ČRNOGORSKI ZASTOPNIK V LONDONU.

LDU Beligrad, 13. februarja. Doslej še niso prišla iz Pariza uradna poročila o poteku rešitve jadranskega vprašanja. Razen dr. Trumbića je odšel v London tudi g. Radović, da prisostvuje konferenci.

BANKA ZA POMORSTVO.

LDU Bakar, 12. februarja. Danes je bila tukaj v hotelu »Jadran« ustanovna skupščina banke za pomorstvo. Ta zavod bo velike važnosti za naše pomorstvo ter ga vsi naši pomorski krogi pozdravljajo izvanredno radostno.

D'ANNUNZIEVI NABORI.

LDU Bakar, 12. februarja. Ker se vrši danes, jutri in pojutrišnjem na Reki prebiranje vojakov, je mnogo vojaških obvezancev zbežalo. Danes je pribežalo nad 50 moških semkaj, veliko pa jih beži posebno proti Istri. Na Reki in na Sušaku vlada silen teror. Vidi se po vsem, da so to zadnji utripi d'Annunzijevega vladanja.

SVET ZVEZE NARODOV SE SESTANE V RIMU.

LDU Pariz, 13. febr. (Dun. KU) Kakor doznava »Journal« iz Londona, je svet zveze narodov, ki ima svoja posvetovanja paralelno s sejami zavezniških vlad, sklenil, imeti svoj prihodnji sestanek v Rimu.

MAŽARSKÉ ZAHTEVE.

LDU Budimpešta, 13. februarja. Dunajski korespondenčni urad poroča: Mažarska mirovna delegacija je včeraj v Neuillyu predložila protipredloge na mirovno pogodbo. Nota opozarja na to, da se narodne manjšine na Mažarskem nočejo ločiti od Mažarske, nadalje, da imajo te manjšine več pravic, kakor jim morejo dati posamezne mirovne pogodbe in da se morejo te pravice še povečati, ne da bi se naravne meje Mažarske izpremenile. Mažarska trdno upa, da se ozemlje s 50,6% mažarskega ali nemške govorečega prebivalstva ne bo stavilo pod Češko, rumunsko ali srbsko gospodstvo. Nota poudarja, da v mirovni pogodbi določene meje ne upoštevajo ne etnografskih, ne zgodovinskih pravic in izjavlja, da se bo odcepilo od Mažarske 58.000 km² ozemlja, kjer prebiva 3.825.000 pristnih Mažarov. Nedeljnost Banata so dokazali vsi prizadeti, z odcepitvijo Bačke in Banata bi se onemogočilo dobavljanje žita Avstriji. Glede Reke zahteva Mažarska toliko v svojem, kolikor v interesu Reke luko zase. Glede zapadne Ogrske zahteva Mažarska ljudsko glasovanje, ki so ga zahtevali Avstrijci sami. Na koncu veli nota: Mažarska tvori tako popolno zemljepisno celoto, da se more razbiti samo s surovo silo. Mažarska država ne more nikoli prostovoljno dovoliti, da se razdeli njeno ozemlje. Zaradi tega se zahteva vzpostavitev tisočletnih naravnih mej. Ako bi mirovna konferenca dvomila o tozadevni volji prebivalstva, naj odredi v spornih ozemljih ljudsko glasovanje.

LDU Pariz, 13. febr. (Dun. KU) Pariški listi se nikakor ne izražajo povoljno o mažarskem odgovoru na mirovne pogoje.

SPLOŠNA STAVKA V BOLGARIJI.

LDU Berlin, 13. februarja. (DKU) »Abend« javlja iz Bazla: Kakor poročajo iz Sofije, je v vsej Bolgariji izbruhnila splošna stavka. Železniški promet je ustavljen.

BOLGARI SE ŠE NISO SPAMETOVALI.

LDU Beligrad, 13. februarja. Zaradi silnešega preganjanja prebivalstva Caribroda

in okolice s strani Bolgarov namerava, kakor doznava presbiri, vlada poslati zaveznikom noto, v kateri ji naznanja, da je Jugoslavija vsled lega primorana zasesti Caribrod in okolice.

SNEŽENI METEŽI V AMERIKI.

LDU Pariz, 13. februarja. (DKU) »Daily Mail« poroča o velikih snežnih metežih v Zedinjenih državah. Položaj v New Yorku je zelo težaven. Promet je popolnoma ustavljen. Zmrznjena luka ovira plovbo. Škoda cenijo na 25 milijonov frankov dnevno. Škoda znaša dosedaj 175 milijonov frankov.

Razne novice.

r Izpopolnitev brezžičnega telefona. »New York Herald« poroča iz Washingtona: Generalmajor George Sqier, častnik vojaškega brzojavnega zbora Združenih držav, je izumel izpopolnitev v telefoniranju brez žic; 10 oseb ali še več more govoriti sočasno na eni progi na daljavo nekoliko tisoč kilometrov. General, ki je izumel aparat, je daroval svoj izum javnosti in noče zase nobenega dobička. Njegov izum ne zahteva od brzojavnih in telefonskih uprav nobenih novih izdatkov razen naprave generatorjev za produciranje tokov visoke frekvence na obeh koncih tozadevne proge.

r »Ne hodite k nam, da bi se najedli.« V »Daily Mailu« opozarja nekdo izmed »novih siromakov«, da prijatelji in znanci družin, ki so obubožale vsled vojske, se še zmeraj ne znajo orientirati v novem položaju ter hočejo začeti prijateljske stike v vsem prejšnjem obsegu. Ali srednji angleški stan mora žal odpraviti svoje nekdanjo gostoljubnost, s katero se je rad ponasjal. Ne hodite se k nam najestiti kličje pisatelj svojim prijateljem ter pojasniti: Sem eden izmed novih siromakov. Moji dohodki se niso dosti povečali, ali moji izdatki so se neizmerno zvišali. Zato moramo v domačnosti jako štediti. Ravnanje moramo s čajem, sladkorjem, kruhom in mastjo prav tako previdno kakor ob pomorski blokadi. Zena in jaz bi želela, da bi naši prijatelji zmeraj prinesli s seboj jede, če pridejo k nam v vas. Ali to jim ne pride na misel. Pač menijo, da je vse še pri starem, da so še časi, ko nam je bilo v veselje pogostiti jih. Zato prosim svoje prijatelje in znance: Ne hodite se k nam najestiti — E, Slovan pa je ostal vendar še gostoljuben, bratovsko delimo, kar imamo in ne opozarjamo prijateljev in znancev, naj ne hodijo k nam, da bi se najedli.

r Na sledu jamskih prebivalcev. V zadnjem času je prišlo s Francoskega poročilo, da so tamkaj našli prazgodovinsko jamo v Tokavi v Conchey, nedaleč Dijonu. Trije francoski arheologi so dovršili zdaj preiskavanje v omenjeni globeli ter so objavili, da so uspehi lepši, kakor so mislili. Preiskovalci so se morali boriti z velikimi težavami. V skalnatih stenah podzemnega vhoda so našli 60 naravnost druga proti drugi narejenih zarez, ki so vsekakor služile v to, da so držale streho in prepažbe, da so v njej ljudje lahko stanovali. V votlini so videli trije prostori, v katerih so našli kosti od treh ljudi, kojih starost in spol se doslej še ni dognal. Tudi so našli ostanke živali ter mnogo glinastih posod iz novejšega kamenitne dobe. Pri kopanju so prišli do velikega ognjišča, ki je bilo 6 metrov dolgo. Na njem so našli poleg lesnega pepela in kamnov, ki so padli iz stropa, cel kup črepij od glinastih posod, ki še niso bile dogotovljene na lončarskem krogu, a so bile že okrašene s presnimi primitivnimi risbami. Odkrili so tudi ostanke finega stekla, opeke, piskrov in sicer galoromanskega izvora.

r Naval na angleške medicinske fakultete. Tako kot drugje se kažejo tudi na Angleškem vojne posledice. Študentje so bili več let v vojski in sedaj se naenkrat trumoma vrača nekaj letnikov na fakulteto. Posebno vojni medicinci tvorijo velik odstotek. Tudi na Angleškem se je mnogo študentov posvetilo medicini, da bi mogli služiti pri sanitetnih zbiorih. V študiju je bila marsikatera olajšava, ker je bilo veliko pomanjkanje zdravnikov. V Edinburgu mora čakati skoraj 300 študentov na prihodnji semester, ker je fakulteta prenapolnjena. V Londonu je prihajalo vsako leto pred vojsko 1400—1500 študentov na fakulteto, letos jih je pa precej čez dva tisoč. Tudi Glasgowska univerza (The Anderson College of Medicine) je ustavila sprejemanje medicincev. Enako so prenapolnjene tudi tehnike.

r Zena sodnik. Zena ministr. predsednika Lloyda Georgeja je bila zaprisežena kot sodnica in opravila sodnijsko službo. To je v Walesu prva ženska, ki je bila poklicana v imenovano službo po novi postavi.

r Kako visoko seže glas. Camille Flammarion je pri poletih v zrakoplovu zaznamoval, kako visoko seže glas. Klic posamičnega moža je prodr 480 m visoko, glas pristaniške sirene je segel 750 m v višavo, kvakanje žab v mlakazah skoraj 900 m. V višini 975 m se je dobro razločil glas glas-

no govorečega moža in drdranje voz. Ropotanje bobna in pa vojaške godbe se sliši v višavi 1350 m. Petelinje petje, glas cerkvenih zvonov ter lupatja tudi možka ali ženska govorica se je čula domalega 1500 metrov visoko. Kadar je bila srednja tišina, se je slišal v višini 1770 m še strel iz puške in pasje lajanje. Najvišje je prodrli žvižg železniškega stroja, in sicer 3000 m visoko.

r Plesala je in plesala, dokler se ni mrtva zgrudila. Marija Augustinkova iz Moravske Ostrave je plesala na predpustni veselici v Poljskem domu tako neprestano, da se je ob pol 12. uri ponoči zgrudila mrtva na tla. Zadelo jo je kap. Rajnka je mati štirih otrok, a njen mož je še na Ruskem v vojnem ujetništvu.

r Kako so Nemci na Francoskem divjali. Vojno sodišče v Amiensu je obsodilo Nemca Roberta Rocklinga, ravnatelja jeklarnic v Karlsruhe, na desetletno ječo in 10 milijonov globe, ker je ob vojski organiziral plenjenje francoskih tvornic v zasedenem ozemlju in ker je po sklenjenem miru nagrmadil naplenjene stroje ter jih dal uničiti z dinamitom. Veliko nakradenih predmetov so našli v njegovem gradu. Na enako kazen je obsojen in contumacijski njegov brat Herman.

r Ribarstvo na Kitajskem je dosti bolj napredovalo kot pri nas v Evropi, in zato tam ni trda za ribe in so poceni. Zlasti pokrajina Kiangsi je sloveča v tem oziru, škoda samo, da je tako daleč od nas. V Kiangsi pride v začetku vsake vigredi mnogo trgovcev iz province Kuang-tun, ki na dvokolesnih vozičkih pripeljejo na trg ribe ike ali ribje seme. To vam je na oči rumenkasta šlezovina, v kateri ni nič živega videti s prostim očesom. Za nekoliko soper (krajcarjev) kupiš lahko polno žlico teh ribjih iker, ki zadostuje, da nasadiš velik ribnik. Že čez nekaj dni se prikaže brezštevilo ribic, katerim se meče drobno sesekšana trava. Od dne do dne mora biti te piče več. Ribice jako hitro rastejo in za mesec dni so že dosti velike, tako da jih morajo hraniti zjutraj in zvečer. Ribe pičo takorekoč zrejo in po petnajstih dneh tehtajo po dva do tri funte. To so neki najokusnejše ribe, kakor trdijo misijonarska poročila, iz katerih smo te vrstice posneli.

r Proti ženitvi Kitajcev s Francozinami. Kakor vsepovsod, tako so tudi na Francoskem moški tujih plemen Francozinam posebno po volji. Francoški minister za notranje zadeve je naročil prefektom, naj svare ženske pred takimi porokami s Kitajci, ki so zadovoljni s tako pičlim zaslužkom in ki imajo po veliki večini svoje žene in družine na Kitajskem. In iz tega razloga so take poroke in ženitve, sami konkubinati, ki prinašajo več nesreče kot sreče.

r Boj proti vrabcem v Ameriki. Kar so začeli vrabci v Ameriki po strehah divkati, še ni bogve kako dolgo. Zaplodili so se tamkaj šele v drugi polovici 19. stoletja, ki jih je prinesel s seboj neki Anglež 8 parov. Od tedaj so se vrabci v Ameriki tako razširili, da ogrožajo cela polja. Sadej, žito in zelenjava vse pride prav tem rokovnjačem. Po ameriški statistiki je imel en sam par v dvajsetih letih pol milijarde potomcev. Vlada Združenih držav poizkuša zdaj na razne načine vrabčje milijonske trope zatreti ali vsaj zmanjšati.

Prosveta.

pr Koncert, ki ga je v nedeljo priredila Pevska zveza Ljubljana je v očigled temu, kar se od vokalnega zbora v Ljubljani po navadi pričakuje, vspel nad pričakovanje dobro, najbolj vsled okolnosti, da so, razen ene, bile na sporedu izključno le narodne pesmi, in sicer raznih slovenskih plemen. Ker v Ljubljani itak ni zbora, ki bi študiral težje stvari, se ta koncert ni razlikoval od običajnih koncertov drugih glasbenih društev, tudi ne Matičnih, in je z ozirom na to, da so se pevci v zboru strnili približno šele pred letom dni, vendar nekaj uspeh. Pesmi, ki so se proizvajale sicer niso bile ravno značilne in torej razlikale med našimi in recimo češkimi narodnimi pesmimi ni bila očitna, vendar je bilo na proizvajanju nekaj, s čimer se mora vsak čuti zadovoljnega, to je namreč dejstvo, da se na produkciji ni čulo samovoljno pretiranih fraz, ampak so zlasti oddih bili postavljeni na pravo mesto, kar daje društvu celo gotovo prednost pred drugimi. Po značilnosti napeva in dobri konceptiji bi od slovenskih narodnih, ki so se pe, moral v prvi vrsti imenovati »Plavarsko« in »Barčico« iz beneške Slovenije, s katerih okusno prireditvijo O. Deva se moramo vsled strinjati. Ostale slovenske narodne so po konceptiji šibkeje, so nekak kompromis med pristno slovensko narodno in alpsko pesmijo Nemcev. Od hrvaških narodnih so bile Vilharjeve, zlasti »Teško travi«, prirejane jako primerno, istotako Andelova »Češi me, češi«. Bajukova prireditelj »Dievojka je ružu brala« skuša preveč biti takala, kakor nekatere iz srbskih ciklov Mokranjca. Petje je bilo kljub dobremu frazi-

ranju precej različno. Vseskozi je bilo opaziti, da je mešan zbor boljši od možkega. Zlasti se timber tenorjev še ni dovolj ustanovil, med tem ko imajo ženske moči med seboj vsaj nekaj morda zelo dobrih moči, kar je bilo posebno videti pri pesmi »Teško travi«, ki se je pela še skoraj najbolje. Vendar so se meš. zbori sploh peli precej dobro, le hrvaška »Češi me, češi« bi se imela slišati bolje. Slabo proizvajana je v resnici bila le ena, namreč »Plavarska«, ki je pa kljub temu žela od občinstva mnogo priznanja, tako da so jo celo ponovili. Napačna je bila vzeta v odločno prehitrem tempu kljub temu, da ne mislim s tem, da bi isti tempo tudi ne mogel priti na vrsto, v slučaju da bi se pele vse kitice. Poleg narodnih pesmi se je pela ena umetna Premrlova »Naša pesem« s spremljevanjem klavirja in harmonija. V kompoziciji omenjam kot nekaj posebno dobrega rabo klavirja k zboru, ker pride instrument kot tak do veljave, to je vseh onih mestih, kjer ima klavir k zboru kako figuro v višini. Zasedba klavirja in harmonija sicer za spremljavo sploh ni kaj posebno ugodna. Če bi hotela postati dobra, bi se konceptija morala posebno ozirati na harmonij kar se pa navadno ne zgodi in se ta instrument vsled tega po navadi vedno glasi kot surogat.

pr Kristalni grad. Ta Anton Funtkova drama v treh dejanjih se bo prvič vprizorila v dramskem gledališču danes zvečer. Drama se vrši v ožjem družinskem krogu nekega tovarnarja in trgovca ter njegovega blaginika. Opozarjamo na to novo slovensko delo.

pr »Lumpacij Vagabund«. Na pustno nedeljo zvečer se bo vršila v »Ljudskem domu« ta lepa burka s petjem. Igralo bo »Društvo rokodelskih pomočnikov«.

pr »Bratec in sestra«. To igrice za otroke bodo vprizorili v nedeljo ob 3. uri popoldne v »Ljudskem domu«. Igrica ima veliko lepih, bajnih prizorov in pevskih točk. Otrokom boste pripravili vesel popoldan, če jih peljete k predstavi. Vstopnice se prodajajo v trafiki gospe Modiceve nasproti Jugoslovanske tiskarne in v knjigarni Nove založbe na Kongresnem trgu.

pr Slovenski učitelj. Prva številka letošnjega letnika je izšla pod istim uredništvom kot doslej. Vsebinska je mnogovrstna in zanimiva: Naše ideje. F. Fabinc. — V času šolske reforme. R. Pečjak. — Iz ruske čitanke. F. Silvester. — Delo v luči krščanstva. (Daje.) Dr. M. Mikulka. — Učiteljstvo in duhovščina. Dr. J. Demšar. — Kultura in književnost. — Zapiski. — Društvena in stanovska kronika. — Posebno se mi zde zanimivi odlomki iz ruskih čitank, ki pričajo o umetniškem okusu in o globokem poznanju otroške duše. Če pogledamo podobne sestavke pri nas, se moramo čuditi razliki. Tudi drugi članki so lepi in polni krasnih misli; list dela našemu učiteljstvu vso čast.

pr »Nekaj je gnjilega v državi Danski«. V Flenburškem mestnem gledališču se je pri vprizoritvi »Hamleta« zgodil komično-resen slučaj. Pri Hamletovih besedah: »Nekaj je gnjilega v državi Danski« so se Danci in njih prijatelji dvignili s sedežev in začeli v znak protesta zmerjati igralce. Nemir je trajal nato do konca predstave. Shakespeare bi se gotovo smejal, če bi živel.

pr »Krištof« se imenuje igra, ki jo je spisal nemško-češki pisatelj Dietzen-schmidt in ki jo bodo prvič vprizorili na gledališču v Königsbergu. Vsebinska igre je legendarna.

pr Humor v gledališču. V gledališču v Toulouse se je zgodil nedolgo od tega zanimiv, da, komičen škandal. V operi »Tosca« je nastopila primadona, ki je bila tako obširnega telesa, da se je branila preplezati zid po vseh predpisih in se vreči v Tiberio. Gledalci pa so se že dolgo veselili, da bodo videli debelo igralko, kako pleza v potu svojega obraza čez zid. Gledališki ravnatelj pa je dovolil igralki »milejšo smrt«; spustila se je z vojak v boj, ki naj bi jo umorili. Občinstvo pa se je dvignilo enoglasno in protestiralo proti temu. Celo so požugali ravnatelju, da ne bodo kupili nobene vstopnice več, če v bodoče igralka ne bo izdala svoje duše tako, kot pripisuje besedilo.

pr Zanimiv kulturni dokument je in sicer, ki ga je prinesel vodilni list nemških pisateljev, ki izhaja v Berlinu pod imenom »Die Feder« (Pero). Glasi se: Kdo napiše proti francoskemu dednemu sovražniku naperjeno knjigo sovraštva, ki bi slonela na zgodovinskih dejstvih, in ki bo posebno osvetlila nova sramotna dejanja malovrednih »zmagovalcev« in bi pozval naše ljudstvo k skupnemu nastopu proti vnanjemu sovražniku. Knjigo naj — in morabit v prvi vrsti — uporabijo kot mladinsko knjigo. Tvarino lahko da založništvo na razpolago. Kaj naj porečemo k temu? Neki nemški list pristavlja: Pfui Teufel! Mi se temu vzkliku samo pridružujemo in opozarjamo na to, kar se pri nas ponuja mladini, četudi samo po žlički.

pr »Rešeni Alkibijad« se imenuje nova igra v treh delih in devetih slikah, katere premijera se je vršila v narodnem gledališču v Monakovem. Igro je spisal

Georg Kaiser, ki je izrazil ekspresionističen dramatik. Igra je zanimava, doživela je srednji uspeh.

pr Karel Širok: Jutro. To so mladinske pesmi, ki jih je zložil mlad učitelj v Trstu, g. Karel Širok. Knjižica obsega 80 strani in hrani marsikateri biser v sebi. Več bomo v knjigi še izpregovorili.

pr Richard Dehmel umrl. S tem so izgubili Nemci enega svojih največjih modernih nemških lirikov. Umrli je 56 letu svoje starosti v Blankenese pri Hamburgu. Za časa svetovne vojne je prevladala tudi njega vojna psihoza, skladal je pesmi, ki so navduševale za vojno, a so bile po svoji vrednosti daleč za pesmimi iz predvojnega časa. Če hočemo razumeti dobro in milje, v katerem je dihal Nemčija, mu moramo to komaj zameriti; to dejstvo nikakor ne jemlje dragocene vrednosti njegovim delom. On je razumel svoj čas, bil je napolnjen z najmodernejšimi idejami, za katere se je boril v pravem pomenu besede. Glavna njegova poteza je bila lirika. Kako globoke so bile njegove male socialne pesmi, samonikle, naravne nič umetničenja in prisiljene filozofije, vse »mo življenje in globoko čustvo. Čudevita je njegova ljubezenska lirika. Niso vse njegove pesmi druga drugi enako dobre, toda pesmi ene knjige so tako v tesni zvezi med seboj, da se zde kot roman enega človeka in je vsaka na svojem mestu, da ima vsaka svoj globok pomen. V teh pesmih je podal nova občutja, novega izraza. Poleg pesmi je pisal tudi povesti, romane in igre. Znamenit je roman v verzih: »Zwei Menschen«. Tudi otroške pesmi in pravljice je pisal, ki po svoji lepoti in globokosti niso bile namenjene toliko mladini kot odraslim. Ko je začela svetovna vojna, je šel k vojakom in se boril za domovino v slepi veri, da ji bo tako bolje služil kot s svojim duhom. Rojen je bil pesnik l. 1863.

Gospodarstvo.

Težavni položaj vodnih zadrug.

(Dopis iz Pančeva.)

Radi deževnega zimskega vremena so letos po Novem letu začele naraščati reke Donava, Sava in Tisa tako, da so v drugi polovici januarja zadobile značaj velelokov; radi tega so se vodne zadruge Banata, Bačke in Baranje morale pripraviti in vršiti obrambo proti poplavi, kar je ena izmed zelo važnih nalog vodnih zadrug. Obenem pa je nastopila druga nič manj važna naloga, odvajati vodo iz zabalnega terena, ki je pred neposredno veliko vodo sicer zavarovan z nasipi, ali ki je kljub temu v nevarnosti, da pride pod vodo; to ozemlje ima namreč svoje lastne reke in rečice, katerih vodo je ob vsakratni veliki vodi odvajalne reke treba spraviti preko nasipov in tako razvoditi zatone ali zalive. Zatoni ali zalivi reke pa so ona ozemlja, katera so nastala vsled spreminjanja struje glavne reke in se vsled tega dvigajo le nekaj metrov nad višino njene srednje vode; ob času velikih voda pa so preplavljena, če niso varovana z nasipi ali če se ne odvajajo notranje vode, pomnožene vsled pronicanja vode skozi nasipe od rečne strani sem. Zemlja zatona je zelo rodovitna; je blato in mulj, ki so ga pustile kalne velike vode, namešan z organskimi preostanki nekdanjega bujnega močvirnega rastlinstva zatona, ki so bili prostrana močvirja in poljedelsko neuporabna zemlja. Od leta 1840. je pa nastopila era racionalnega izsuševanja in obrambe povodnj. Začele so se formirati vodne zadruge, katerih blagotvorno delo je spremenilo močvirne puščave v plodne njive in tako odtrgalo divjemu stanju blizu en milijon hektarov zemlje; v tem ogromnem delu je investiran kapital od nekako 150 milijonov kron predvojne vrednosti. V Banatu, Bački in Baranji je danes okoli 40 vodnih zadrug; dovršile so težko in velekulturno delo, da so odtrgale gospodarstvu vodo toliko in tako rodovitne zemlje. In po tem velikem delu imajo nalogo rešeno ozemlje obdržati plodno in za poljedelstvo sposobno s tem, da je branijo pred povodnjjo in da odvajajo notranje vode. Od uspešnega dela zadrug pa zavisi blagostanje močno obljudenega Banata, procvit poljedelstva teh krajev in obdržanje bogatih žitnic za celo našo državo; neuspešno delo pa bo spravilo ljudstvo v propast in bedo, zapravilo bo na škodo poljedelstva na tisoče in tisoče hektarov najrodovitejše zemlje in osiromašilo za precejšen procent našo državo v njenem glavnem proizvajanju, v poljedelstvu.

In te vodne zadruge so danes v zelo težkem, kritičnem položaju. Ne morejo vršiti ne ene, ne druge svojih važnih nalog; ne morejo uspešno braniti pred povodnjjo in ne morejo odvajati vode iz zatona. Vode v minoletem letu so bile izredno velike in so se ponavljale in vsakokrat dolgo trajale; in to leto je kar v prvem mesecu počelo z nenavadno visokimi vodami. Ne-

ugodni vremenski pojavi pa še tekmujejo s povojnimi težkočami kot: pomanjkanje premoga, mineralnega olja, bencina, mazil za stroje, pomanjkanje prevoznih sredstev, roka v roki v direktno propast zadrug. K omenjenim neugodnostim se pridružujejo še druge: slabo finančno stanje zadrug, velike dnine za delavce, tatvine obrambnega materiala po nasipih, uničenje strojnih inštalacij ob času prevrata, katerih poprava je nemogoča in zato neizvršena; tudi je zbog vršenja agrarne reforme postala velika konfuzija glede vplačevanja zadrugnih taks. — Posledice vsega tega so že danes vidne. Zemljišča znatnega števila vodnih zadrug so vsled nezadostnih sredstev za obratovanje sesak že v preteklem letu prišla pod vodo in so tako zapadla v stanje, kakor je bilo pred 50 ali 60 leti; nastala so nepreohodna močvirja, takozvani ridi, ki so bili do sedaj plodna zemljišča in so za dolgo vrsto let neuporabni za poljedelstvo.

V tej zimi nastale povodnji pa so pri nekaterih zadrugah zelo poškodovale nasipe in jih celo prodrle, vsled česar se je bati popolnega uničenja zemljišč v dotičnih zatoni. Brez izjeme pri vseh zadrugah je pomanjkanje goriva, naj že bode premog ali bencin ali mineralno olje, tako občutno, da so zadruge morale ustaviti pumpanje vode; le nekatere še delujejo; a pod njihovimi parnimi kotli gorila vrhovina ali slama. Voda pa se nabira v zatoni in se dviga, ker je ni mogoče odvajati; vrhovi nepospravljene turšne slame se zapuščeno dvigajo nad gladino vode; če bi te ne bilo, bi se težko spoznalo, da je pod vodo rodovitna njiva. In koliko jesenskih setev je uničenih, ker je žito potonilo! Tako izgledajo Banat, Bačka in Baranja danes v onih delih, ki so v bližini Donave in Tise in drugih rek; to so oni deli, ki so veliko pripomogli k temu, da se ti kraji imenujejo žitnica naše države, da, žitnica srednje Evrope.

V očigled temu se je poljedelsko ministrstvo zavzelo za vso stvar in nanj je upanje zadrug uprto. Akcija ministrstva obstoji v tem, da v najkrajšem času zadrugam omogoči nabavo premoga, petroleja, strojnega olja, bencina, koksa itd., da jim pomaga preskrbeti se z materialom, ki je potreben za obrambo proti povodnji in za omogočenje obratovanja sesalk in da jih podpre tudi finančno s posojili. Če bo ta pomožna akcija hitro izvršena, potem se bode že obstoječa škoda še kolikortoliko zmanjšala; odlašanje in zavlačevanje pa bi pomenilo gotovo propast zadrugnih ozemelj in s tem ne samo uničenje na tisoče gospodarstev, ampak tudi občutno oškodovanje celokupnega narodnega gospodarstva naše države.

g Veljkovičeva famozna al pari zamenal: 4 začne se vže v ponedeljek 16. t. m., če nas v zadnjem trenutku ne preseneči kaka nova naredba. V četrtek dne 12. t. m. so bili povabljeni vsi ljubljanski denarni zavodi in zastopniki zadrugništva k tukajšnjemu finančnemu delegatu, da se izreko za sodelovanje pri zamenji. Obvezna izjava vseh teh zastopnikov se je odložila do ponedeljka, ker se morajo zastopniki denarnih zavodov Slovenije sporazumeti z zastopniki Hrvatske, Dalmacije, Bosne in Hercegovine. V ta namen s vrši v nedeljo 15. t. m. shod vseh teh zastopnikov v Zagrebu. Najlepše pri tej zamenji je, da stari dinar kot tak ne pride iz prometa in da bo, če se izvrši zamenja kronске vrednosti, imela zamenjava še veliko večji pritisk na nizzol, kakor ga je imela dosedaj in da nikdar krona ne more doseči paritete z dinarjem. Govoričenje o metalnem pokritju dinarja je dosedaj menda le fantazija in če bi tudi bila resnična, ne bi smelo imeti to nobenega vpliva na škodo kronski vrednosti, saj je dovolj garancije za kronsko vrednost v kraljestvu Srbije priklapljenih žumah, rudnikih, železnicaht itd. v deželah tostran Save.

g Subskripcija novih delnic Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, ki se je vršila v času od 15. do 31. januarja t. l., je zaključena s popolnim uspehom. — Poleg dosedanjih delničarjev, ki so skoro polnoštevilno podpisali v smislu subskripcijskih pogojev rezervirane jim delnice, se je zanimalo za novo emisijo znatno število drugih interesentov in večkrat presubskribiralo novim delničarjem namenjene delnice namenjene delnice, katerih končna dodelitev se izvrši koncem tega meseca. — Z zaključkom ravno izvršene X. emisije delnic se zvišajo glavica in rezerve Ljubljanske kreditne banke na okroglo 50.000.000 K.

g Zvišane cene premoga. LDU Ljubljana, 13. febr. Na podlagi mezdne obravnave, ki se je vršila pod predsedstvom ministra za šume in rude Antona Kristana glede zahtev delavstva trboveljske premogokopne družbe, je prišlo do sporazuma, na podlagi katerega se vse obstoječe pogodnine in stalno določene plače rudarjem zvišajo za 77%. Po tej pogodbi, ki velja od 8. febr. 1920 do konca prve plačilne periode v mesecu juniju 1920, odpadajo med tem vse doklade in

doplačila, zlasti tudi diferenčna plačila za živila. Ostane le družinska doklada 4 K za vsakega družinskega člana in nabaven prispevek za četrtletje za vsakega delavca po 200 K, za družinskega člana pa 100 K. Vsled teh poviškov je treba na novo preračunati ceno premoga, kajti trboveljska premogokopna družba je na nje pristala pod pogojem, da se ji prizna zvišanje cene za premog. Ob tej priliki družba zahteva tudi posebne poviške kot nabavno in amortizacijsko kvoto za nove investicije v Rajhenburgu in Hudi jami. Dokler ti proračuni ne bodo končani, je minister za šume in rude dovolil sledeče cene: za debeli premog 302.50 K, za drobnji premog 274.50 K za 1 tona.

g Trgovce v Sloveniji opozarjamo, da je pravkar izšla tretja številka »Narodno-gospodarskega Vestnika«, ki prinaša v polnem obsegu velevažno spomenico trgovske zbornice zaradi kontrole proste trgovine. V tej obširni spomenici je govor o kupčijskih cenah in kalkulaciji. Vsak trgovec dandanes neobhodno potrebuje ta spis. Naroča se pri Slovenskem trgovskem društvu »Merkur« v Ljubljani. Naročilo je priložiti s poštnino vred 5 K 20 vin.

g Prodaja lesa. Dne 25. februarja 1920 bo prodal šumarski odsek deželne vlade v Sarajevu potom pismene ali pa ustmene javne dražbe 2000 bukovih dreves na panju. Tozadevni razglas, ki vsebuje vse, podrobne podatke, je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Proračun za Dalmacijo. Ministrstvo je odobrilo naknadni proračun za Dalmacijo v znesku 83 milijonov kron.

g Trvdke, ki se zanimajo za uvoz blaga v Piemont in za izvoz blaga iz Piemonta se lahko obrnejo za informacije na častnega konzula naše države g. E. Besorti, Turin, via XX Settembre 60.

g Izvoz blaga v in uvoz iz Egipta. Trvdke, ki se zanimajo za izvoz različnih vrst blaga v Egipt, naj naznanijo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, katero blago bi hotele tja izvažati. Istotako naj trvdke, ki hočejo razno blago iz Egipta kakor kavo, bombaž, sladkor in dateljine uvažati, to sporoče trgovski zbornici. Naslov neke trvdke v Kairu, ki se zanima za uvoz naših pridelkov v Egipt in za izvoz tamošnjih pridelkov v našo državo, dobe interese v zborniški pisarni.

g Nizozemski semenj v Utrechtu. Prospekti za ta semenj, ki se vrši v času od 23. februarja do 6. marca t. l., so interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled. Za slučaj zadostnih prijav je nameravan za ta semenj poseben vlak, ki bo odšel iz Zagreba 26. februarja. Potnikom bo v tem primeru dana možnost se muditi 2 dneva v Parizu, 6 dni na Nizozemskem ter po 1 dan v Berlinu in na Dunaju. Vsa podrobna pojasnila daje jugoslavensko holandsko društvo »Nizozemska« v Zagrebu, Gunduličeva ulica 28, telefon št. 36, kjer se sprejemajo tudi prijave za obisk omenjenega semnja.

Aprovizacija.

a »Samopomoč« v Ljubljani. Od ponedeljka 16. t. m. dalje se začne nova razdelitev živil, v prvi vrsti cenejše moke za

pecivo, 6 kg na osebo. Razen moke je članom na razpolago: suho svinjsko meso sorazmerno na število članov, ječmen, ješenj, kaša, kava, cikorija, fižol, smokve, čaj, rum, slivovka, milo, sveče, metle, vžigalice, čevlji in pasta za obutev. Vrstni red je sledeči: ponedeljek dne 16. t. m. št. 1. do 300; torek 17. t. m. 301—600; sredo 18. t. m. 601—900; četrtek 19. t. m. 901—1200; petek 20. t. m. 1201—1500; sobota 21. t. m. 1501—1800; ponedeljek 23. t. m. 1801—2100; torek 24. t. m. 2101—2400; sredo 25. t. m. 2401—2700; četrtek 26. t. m. 2701 do 3000. Izrecno opozarjamo, da se je vrstnega reda držati strogo, ker se številke ne smejo mešati in je netočnost kriva nereda in gneče. Člani iz okolice smejo priti po blago kadarkoli v navedeni dobi. Za dobavo cenejše moke naj se prinese s seboj »Izkaznica« za cenejšo prehrano.

a Prodaja sladkorja. Na vsak odrezek št. 2 sladkornih izkaznic se dobi pol kile sladkorja v vojni prodajalni, Gosposka ulica, in sicer: Na izkaznice za II. okraj dne 16. februarja: na št. 11 od 8. do pol 9. ure dopoldne; na št. 12 od pol 9. do 9. ure dopoldne, na št. 13 od 9. do 10. ure dopoldne, na št. 14 od pol 11. ure dopoldne, na št. 15 od pol 11. do 11. ure dopoldne, na št. 16 od pol 12. ure dopoldne, na št. 17 od pol 12. do 12. ure popoldne, na št. 18 od 2. do 3. ure popoldne, na št. 19 od 3. do 3. ure popoldne, na št. 20. od 3. do 4. ure popoldne, na št. 21 od 4. do 4. ure popoldne, na št. 22 in 23 od 4. do 5. ure popoldne, na št. 24 in 26 od 5. do pol 6. ure popoldne, na št. 62 od pol 6. do 6. ure popoldne. Na izkaznice za III. okraj dne 17. febr. in si-

cer: Na št. 25 od 8 do 9 dopoldne, na št. 28 od 9 do pol 10. ure dopoldne, na št. 29 od pol 10. do 10 ure dopoldne, na št. 30 od 10. do pol 11. ure, na št. 31 od pol 11. do 11. ure dopoldne, na št. 32 od 11. do 11. ure dopoldne, na št. 33 od 11. do 12. ure dopoldne, na št. 34 od 12. do 12. ure dopoldne, na št. 35 od 12. do 12. ure dopoldne, na št. 36 od 2. do 12. ure popoldne, na št. 37 od 12. do 12. ure popoldne, na št. 38 od 12. do 12. ure popoldne, na št. 40 od 12. do 12. ure popoldne, na št. 41 od pol 5. do 5. ure popoldne, na št. 138 od 5. do pol 6. ure popoldne. Na izkaznice za IV. okraj dne 18. februarja, in sicer: Na št. 42 od 8. do pol 9. ure dopoldne, na št. 43 od pol 9. do 9. ure dopoldne, na št. 44 od 9. do 10. ure dopoldne, na št. 45 od 10. do 10. ure dopoldne, na št. 46 od 10. do 11. ure dopoldne, na št. 47 od 11. do 12. ure dopoldne, na št. 48 od 2. do 12. ure popoldne, na št. 49 od 12. do pol 5. ure popoldne, na št. 50 od pol 5. do 6. ure popoldne. Na izkaznice za V. okraj dne 19. februarja in sicer: Na št. 51 od 8. do 9. ure dopoldne, na št. 52 od 9. do 10. ure dopoldne, na št. 53 od 10. do 10. ure dopoldne, na št. 54 od 10. do pol 11. ure dopoldne, na št. 55 od pol 11. do 12. ure dopoldne, na št. 56 od 12. do 12. ure dopoldne, na št. 57 od 2. do 3. ure popoldne, na št. 58 od 3. do 4. ure popoldne, na št. 59 od 4. do 5. ure popoldne, na št. 60 od 5. do 6. ure popoldne, na št. 61 od 6. do 6. ure popoldne, na št. 64 od pol 12. do 12. dopoldne. Kilogram sladkorja stane 18 K. Nadaljnji spored se pravočasno objavi v listih.

Sie prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza-fluid 6 dvojnati ali 2 veliki specijalni steklenici 27 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 5 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red 6 skatlic 12 K. — Omot in poštena posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, Stubička donja, Elza trg št. 134, Hrvatska.

Naznanjamo tužno vest, da je naš pre jubi oče, oziroma stari oče, brat stric in tast

Franc Gabrijel
posestnik

danes zjutraj ob 5. uri, po dolgi bolezni, v 74. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga pokojnika bo v soboto 14. februarja ob 10. uri dopoldne.

Blag mu bodi spomin!

Hrib pri Trebnjem, 12. februarja 1920.

Zalogači ostali.

Kirurg

Dr. Mirko Černič

primarij občne javne bolnice v Mariboru, bivši večletni operater na kirurški kliniki profesorja Hochenegga na Dunaju, ordinira od pol 3. do 4. ure (razen nedelj in pa praznikov)

v Mariboru, Magdalenski trg 9/1.

Kupijo se

dvokolesa

rabljena, tudi pokvarjena, s valni in pisalni stroji, motorji, avtomobili. Trgovina z različnimi stroji Ljubljana, Stari trg 28.

Išče se za mestno pristavo:

1 podkovski kovač,
1 kolar,
1 mizar ter nekaj
konjskih hlapcev

Hrana in stanovanje v hiši. Poizve se: Cesta na Kodeljevo 8, (nasproti pristilni delavnice).

Zobozdravnik

M. U. Dr. Janežič Zv.

se je nastanil na Bledu in ordinira od 9—12 15—17.

Obl. konces. informacijski zavod

Drago Beseljak

Ljubljana Cankarjevo nabr. 5

dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonentu ter posamezno cene zmerne. 6135

Služkinja, pridna, zanesljiva, katere bi znala tudi kuhati, se pre me protu dobremu plačilu. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 571.

Semena dobra in zanesljiva prodaja Josip Urbančič, trgovina s semeni v Ljubljani, Miklošičeva c. 8. Cenik na razpolago.

Išče **priljalna sonarica**; znati mora se prilažiti proti dobremu plačilu. Istotam se rabi perica na dan. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 620.

Proda se takoj **kožuhi** in skoro nov lep dolg suknjen **havelok**. III. nadstr. od 12 do 14 ure, pri rodbini Gabrijel č.

Martin Podpečan naj se oglasi svo- jemu sinu na prejšnji naslov ali pa na naslov njegove hčere v Sev. Ameriki, ki pošila srčne pozdrave vsem Ljubljancem in sploh Slovincem.

Izgoniti se je pes (dakel) črne barve; sliši na ime »valdi«. Na ovratniku ima gravirano »Rosa Kr-spert«. Najditi naj ga odda proti nagradi Stritarjeva ulica 3, II. nadstr.

Iščem oziroma uljudno prošim usmili- jenega gospoda, ki bi mi pomagal v posojilu, da kupim malo po- sestvo do katerega me močno veseli. Resne ponudbe na Usmilen poštno ležeče. A. R. Boštin p. Radna pri Sevnici

Železni voziček pripraven za agregat in **že- lezno stojalo** motor ter 3 glave šivalnih strojev proda J. GOREC, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 14.

Kina-železnato vino lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, Du- najska cesta. krepiča malokrvne, ner- vovne, oslabele, odrasle in otroke. — Naročila proti povzetju.

Trgovski vajenec se sprejme takoj pri trvdki **SCHNEIDER & VEROVŠEK** trgovina železnine Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Klavirje, pianine, harmo- nije, violine, citre, harmo- nike, strune itd. — imi v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK učitelj Glasbene Matice in edini zapriše- ženi strokovnjak. LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). 1816

Zaloga pohištva in tapetniška delavnica

Brata Sever

Ljubljana, Gosposvetska c. (Kolizej) priporoča vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah. Vabimo na ogled

KOLESA

rabljena kupeje J. GOREC, LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 14.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje naj- boljše trg. firma J. Kušan, Kranj, Gorenjsko.

Vssako množino prvovrstne olupljene

kisle repe

na prodaj. I. Oražem, Selo—Moste pri Ljubljani.

3 rodbine skupno

stanovanje

obstoječe iz 6—7 sob, kuhinje, kopalne sobe, vsemi pritlikinami ter električno razsvetljavo v mestu ali na perefjerji Ljubljane, za takoj ali pozneje. Oskrba z kurjavo in posebna nagrada dotič- nemu, ki stanovanje oskrbi, zagotov- lena. — Sporočila se prosijo pod »Kurjavo« na anon. ekspedicijo Al Mateič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Odda se v večletni najem

gostilna s prenočiščem

pri »belem Kranju« po domače pri »Jurčevu« v Ljubljani, Florjanska ul. 4, z dvema hišama št. 4 in 6 istotam, vstevši vse stranke, kolikor jih je v hišah. Najvišjemu ponudniku se izroči vse to 1. majnika 1920. Ponudbe do 29. februarja na A. Kajfež, Kočevje

Iščejo se prostori

za trgovino: skladišče, pisarno in prodajalno, če mogoče skupaj, ali pa skladišče posebej. Ponudbe na upravnistvo tega lista pod št. 583.

Milan V. Koračević, trgovac v Stolacu v Hercegovini ima naprodaj okrog 100 hektolitrov gla- sovitega stolačkoga

črnega

vina.

Komur treba vina, naj se obrne na imenovanega. 590

Restavracija

v Bellevue v Ljubljani

je z majem 1920 za oddati. Pojasnila daje lastnik istotam.

Išče se: izobražena

gospodarica

z letnimi spricvali, izurjena v pripro- sti in fini kuh., konzerviranju, peki kruha, klanu prašičev, likanju in kr- paanju perila; zdrava, snazna in redo- ljubna. Oleg 2. službini k zakonskemu paru brez otrok na dežel. Mesečna plača 200 K, lepa posebna soba, dobra hrana in postopek. Voznja 2. razr. se povrne. Slika in reference ozir. spric- čevala naj se pošljejo priporočeno na Hermo Reesler, grašč. ravnateljja so- progo, grad Hek. Srem. — Istotam se sprejme tudi pridna **deklet** za kuhin- jo z me- sečno plačo 120 K. Poštena 2. razreda se povrne po enoletnem službovanju

Lep, dobro ohranjen **harmonij** in dva **glasovirja** ima naprodaj gospa Karolina Artman Sv. Juri ob južni železnici.

Lepo posestvo,

travniki, njive, gozd in poslopje v krasni legi blizu farne cerkve in blizu železnice, se prodaja. Vpraša se pri go- spej Karolini Artman, Sv. Jurij ob južni železnici.

Cigaretni papir

sledeče vrste: Golub, Club, Abadie, in Samum pripo- roča na debelo »URANUS- PAPIRNICA«, Ljubljana, Mestni trg 11. 418

Rudniški inženir

slovenske narodnosti, z večletno prakso pri jamskih delih v premogovnikih in drugih rudnikih, večak za separacije in splošna stavbna dela se sprejme kot teh- nični vodja k večjem rudarskem podjetju v Sloveniji. — Samci imajo prednost. — Pismene ponudbe s prepisi spricval dosedanjega službovanja in usposobljenosti s točno navedbo plačilnih zahtevkov je poslati na naslov: Rudarska združba Trojana, pošta: Medija-Izlake. 472

Prvovrstna

uretenca za krožne žage

dobavlja točno

Ing. A. Dostal, Gradec Maiffredy 1.

Pri trvdki R. Ranzinger, spedicija v Ljub- lani, se vrši v ponedeljek, dne 16. t. m. licitacija

2 glasovirjev

in jako dobro ohranje- nega

za dve sobi. — Kupci se vabijo. 621

Mlini in žage

Svicaška svilaena sita

Ing. Alojzij Dostal, Gradec, Maiffredygasse št. 1

Gurje za gonilna jermena. — Turbine za vse vodne razmere. — Transmisijske naprave.

LES.

Kupim hrastove, smrekove in bukovne bode za žago. Ponudbe s ceno na naslov: IVAN ŠIŠČA, tovarna parketov in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4a.

130.000 zid. opek

manjši format se takoj proda po K 752.—, franko kolodvor Ljub- ljana. Ponudbe »Takoj« na upra- vo lista Slovenec.

Išče se **hišnik** kakor tudi do- bro izurjen

kočijaž kateri ima stanovanje v hiši. Oženjeni imajo prednost. Več se izve pri

IVANU PERDANU v Ljubljani.

Cementne cevi

strešnik, grobne oklepe, stopnice iz umetnega kam- na i. t. d. nudi F. BANDA & drug, Ljubljana, Karlov- ska cesta 8.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

BORZNI MEŠETAR
Vučković Dragan, Zagreb, Sv. Dub 19. — Brz.: Vučkov. Tel. 7—17.

BRIVNICE
Fajc Fran, Dunajska cesta 12.

DAMSKE KROJACICE
Minka Karo, Sv. Petra cesta 58.

DIMNIKAR
Fritz Ad., Ljubljana, Radeck. c. 20.

DOBAVA IN POKLADANJE PARKETOV
Lokal Anton, Ambrožev trg 9.

ELEKTROTEHNIKA
Svetla, Mestni trg 25.
Verbajc A., Linhartova ulica 4.

GOSTILNE
Ložar Jernej, Sv. Petra nasip 19.

GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.

JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno sklad., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KAVARNE
»Zvezda«, Ivančič J., Kongres. trg.

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigoveznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
Pajk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

KROJAČI
Gestrin Ferd., Poljanski nasip 8.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosić Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

PODOBARJI
Pengov Ivan, Kolodvorska ul. 20.

POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavebenik, Gosposvetska cesta 10.

ŠPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOVINE S KLOBUKI
Čadež Gvido, Mestni trg 14.
Soklić J., Stari trg 4.

TRGOVINE S PAPIRJE
Prodajalna K. T. D., Kopitar. ul. 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGE POHIŠTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

ZAJUTRKOVALNICE
Grošel T., Poljanska cesta 7.

ZOBOTEHNIKI
Zobni atelje F. Palovec, Dalmatin. ul. 5, poleg Kmetijske posojilnice.

Obratovodja za premogovnik

samostojna moč, absolvent rudarske šole z večletno prakso, izvežban v jamomerskih delih se sprejme v trajno službovanje. — Ponudbe s prepisi spriceval, dokazom usposobljenosti in plačilnimi zahtevki je vposlati na upravišstvo Slovenca.

Natječaj za izradbu projekta

za gradnjo jednog

svratišta i kupališta u Zagrebu.

Dioničarsko društvo za izgradnjo svatišta i kupališta u Zagrebu, Ilica br. 5. raspisuje natječaj za izradbu projekta za gradnjo hotela in kupališta u Zagrebu, koji se imade podići na mjestu, koje leži u Ilici, Gundulićevoj ulici i Samostanskoj ulici time, da zainteresirani mogu odnosne natječajne uvjete, podići u Prvoj hrvatskoj štedionici u Zagrebu.

Raspisane nagrade jesu slijedeće:

- 1 prva nagrada K 30.000—
- 1 druga nagrada K 20.000—
- 1 treća nagrada K 10.000—

Dioničarsko društvo za izgradnjo svratišta i kupališta u Zagrebu.

Kdor išče prvovrstne zveze vseh strok v državah SHS, Italiji, Ogrski, Rumuniji, Bolgariji in Turčiji,

Kdor hoče dobiti blago iz teh držav in

Kdor hoče uvažati blago, posebno kovine, jeklo, jeklenine, stroje, les lesenino itd. v te države, naj se obrne na

veletrgovsko in komisijsko torčko

Hans Stuller, Gradec
Ranbergasse 20, Tel. 1196.

Dopisuje se v vseh jezikih.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z. inženirska pisarna in stavbno podjetje družba z o. z.

Ljubljana Maribor
Sodna ulica šte. 2 Viktringova ul. 34

Oddelki: I. Projekti, proračuni, Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.
Oddelki: II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.
Oddelki: III. Beton, železobet. Železne konstrukcije.
Oddelki: IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.
Oddelki: V. Industrijska in gospodarska poslopja.
Oddelki: VI. Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih mar. in.

Brzjavni naslovi: JJP — Ljubljana — JJP — Maribor.

Trgovino

z mešaním blagom ali špecerijo, oziroma tudi prazne trgovske prostore s primernim stanovanjem v prometnem kraju Slovenije, išče v najem ali nakup reelen trgovec. Naslov reflektanta pove uprava lista pod šte. 450.

DRVA

suha, mehka in trda, žagana in cepljena, dobavi in pripelje na dom Srebotnjak Kolodvorska ul. 31.

Potrebujem več spretnih

oskrbnikov, dobrih ekonomov

za svoja posredstva. Ponudbe z natančnimi podatki na Aibin Anžica, veleposelnika, Trst, Piano St. Ana 64, ali Ljubljana, Sodna ulica 2.

Fotografski pomočnik

dober negativ- in pozitiv-retušer, ki je zmožen tudi v posnetku, se takoj sprejme. — Istotam se sprejme tudi

učenec

s primerno šolsko izobrazbo. Ponudbe na fotograf čni umetni zavod FRANJO GRABETZ, Ljubljana. 599

JAMSKI LES

za takojšnjo dobavo se kupi. Ponudbe s skrajno ceno na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 6.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljane portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji Davorin Rovšek prvi fotografski in povečevalni zavod Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 34 a

Veletrgovina

M. Oswatitsch, Celje
ponudi po najnižjih dnevnih cenah

Žgano apno

iz lastnega apnenika

Cement

(Roman, Silikat, Portland)

Drya za kurjavo

Premogovne briketi

lastna izdelovalnica.

Ponudil bi

hipotekarno na I. mesto ali na druga dobra industrijska podjetja v Jugoslaviji

10 milijonov kron.

Ponudbe na upravišstvo lista pod »Tržčan« 575.

Tovarna na deželi išče

strojnika

izučenega ključavničarja — izvežbanega tudi v elektr. stroki za takojšnji nastop. Ponudbe na upravišstvo

Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani namerava zgraditi v Ljubljani na stavbišču ob Aleksandrovi cesti, nasproti Narodnega gledališča **uradno poslopje** in razpisuje v svrhu pridobitve stavbenih načrtov

javen natečaj

z omejitvijo na udeležbo arhitektov, ki prebivajo v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev ali pa prebivajo v inozemstvu, morajo pa biti Jugoslovanske narodnosti.

Določa se, da je osnutek v smislu rapisnega programa in pogojev izdelati v skicah v merilu 1 : 200.

Doba izročitve osnutkov je določena do 12. ure opoldne 31. marca 1920 na naslov: Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani. Knafljeva ulica št. 13 v zapečatenih ovojih, označenih z geslom v smislu razpisanih pogojev.

V presojevalno komisijo izvoljeni so sledeči:

Ing. A. Klinar, gradb. direktor za Slovenijo, kot predsednik; Arh. Jan Duffe, mest. gradb. nadsvetnik v. p. kot podpredsednik;

Ing. J. Foerster, prof. obrtne šole, kot član komisije;

Ing. M. Pirnat, dvorni svetnik;

Ing. M. Prelovšek, mest. gradb. nadsvetnik,

Ing. S. Radnai, ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe Dr. M. Zarnik, mag. ravnat., vsi stanujoči v Ljubljani.

Za osnutke, ki jih bo presojevalna komisija spoznala za najboljše, so sledeče nagrade:

- I. darilo v znesku K 10.000—
- II. " " " K 6.000—
- III. " " " K 4.000— (jug. kron)

in poleg tega še nadaljni dve nagradi, vsaka po K 2000— za eventualni nakup dveh osnutkov, katera sicer nista bila odlikovana, vendar pa od presojevalne komisije v nakup priporočena.

Za izgotovitev konkurenčnih osnutkov potrebni pripomočki razpisni pogoji in drugi podatki se dobivajo poštne prosto pri Trboveljski premogokopni družbi v Ljubljani, Knafljeva ul. šte. 13.

Ljubljana, dne 30. prosinca 1920.

Trboveljska premogokopna družba
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 13.

Hotel

v nekem deželnem glavnem mestu Nemške Avstrije, v sredini mesta, lepa masivna zgradba, 42 oken na ulico, 50 stanovanjskih in tujskih sob, med temi 20 sob s 2

posteljama, velika jedilnica, 3 dvorane za zabave, 3 sobe za goste, 2 klubovi sobi, 2 kuhinji. Velike kleti za **vinsko trgovino**.

Hlev za 20 konj, remiza za vozove, veliko dvorišče. Največji senčnat vrt v mestu za goste, električna razsvetljava in vodovod. Soliden bogat inventar v mobilijah, perilu in kuhinjski posodi za restavracijo in tajske sobe. 2 omnibusa itd. Cena 110.000 lir. Pojasnila daje samo kupcem direktno banka in menjal-

J. Weiss, Gradec, Hammerlinggasse 6.

Alojzij Vodnik

Ljubljanski kamnosek

vabi prijatelje lepega marmorja na ogled.

Došlo je 10 urst na različnejšega marmorja iz Italije.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica 30.000.000.—
Reserve nad 10.000.000.—

inozemski mesta. — Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih, daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji. — Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka iz svojega. — Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje i. t. d. — Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje predjume: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih, daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji. — Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

BEOGRAD, DUBROVNIK, DUNAJ, KOTOR, LJUBLJANA, MARIBOR, METKOVIC, OPATIJA, SPLIT, ŠIBENIK, TRST, ZADER. Ekspozitura: KRANJ.

Kuharica k večjemu gospodinjstvu na deželi se takoj sprejme. Poudarje pod „Kuharica 531“ na upravo.

KOLONIJALNO
Najboljša dobava na debelo

FRUCTUS
d. d. za promet zem. proizvodov, kolonijalnim in drugim blagom prejo

Isidor Scholler-a sin
(ustanovljeno 1883)
Zagreb, Vlaška ul. 12.
Telefon 106. Brzjavlj: Fructus.

**SPECERIJSKO
BLAGO**

STAMPILJE
Anton Černe
GRAVEUR
in
Ljubljana, Dvorni trg št. 1

**Avto-
PNEVMO**
(gumi)
**Pirelli
Michelin
Goodrich**
dobavlja
takoi
J. GOREC,
Ljubljana.

**Ia bosanske
slive**
v zabojih po 15 kilogr.

Kavo
Čaj
Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjavec
Namizna vina
Mandeline
Rozine
Paradižnike
Dišave

razpošilja po celem kraljestvu od 5 kg naprej poštne prosto

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Tovarna Barva vsakovrstno blago.

Jos. Reich Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Pere domače perilo (pošlje tudi ponje na dom)
Podružnica v Mariboru
Gospodarska ulica št. 38.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

Slavnemu občinstvu se priporoča

krojaška delavnica
Krekov trg št. 10 v hiši „Impexa“.
Točna postrežba! Solidne cene!

Skaboform se zopet dobi! proti srbečici, garjam, lišaju, kožni izpuščajem
lekarji priznajo in zdravniško priporočeno

Dr. FLESCH-ovo izvorno SKABOFORM-MAZILO.
Ne maže, ne barva, brez duha. Dobliva se v vseh lekarnah.
Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:
Rihard Sušnik »pri zlatem jelenu« IV., Marjičin trg.

Rum in slivovko
izvrstno blago, nadalje kava, čaj, kadijo, milo, sveče, vazelina, biks, različne dišave, kakor vse drugo specerijsko blago vedno v zalogi na debelo in na drobno po najnižjih dnevnih cenah pri tvrdki:

Ivan Perdan v Ljubljani.

V. Marsano Centrala
ZAGREB „TIMEX“ Brzjavlj: Matimex' Zagreb, Matimex' Dunaj
Nikoličeva ul. 8. Viktorgasse Nr. 4

Dobavlja: Mlatilnice, lokomobile, motorje, lokomotive za prevoz in za drva, vozove za izvažanje in koritaste vozike, tračnice za poljske in normalne železnice, traverze, betonsko železo, lepko za pokrivanje in izoliranje, škrlj, žično pletivo, žične vrvi, emajlirano in glinasto posodo, tirna rešetka, trizerje, kosilne stroje, grablje za seno, brane, plugje, separatorje za mleko, orodje za kovače, mizarje, ključavničarje, rezalne stroje, ropelje.

Tovarniške naprave: Zage, polnojarmenike, stroje za obtesavanje drv, kompletne mlinске naprave, stroje za opeko, tovarne za škrob, tovarne za marmelado, valje za gramoz, kamensolome, sesalke, ventilatorje, kolite za jermena, gonilna jermena, kompletne parne pralnice, oljate stiskalnice, tovarne za izdelovanje klobas in mesnatih konzerv, tkalnice, naprave za klet, tvornice za testenine, mizarstvo, 2-3 delne železne dvorane.

Razpis.
Pri toplicah v Dobrni pri Celju se za letošnjo sezijo razpisuje mesto
kopališkega zdravnika
z ginekologično predizobrazbo.
Primerne opremljene in kolekovane prošnje je poslati
do 22. februarja t. l.

poverjeništvu za javna dela v Ljubljani, kjer se dobe tudi potrebne informacije.
Pripominja se, da pristojajo zdravniku brezplačno običajne naravnosti, glede morebitnega remuneriranja je pa postaviti v prošnjah tozadevne zahteve.
V Ljubljani, dne 7. februarja 1920.
Vodja poverjeništvu za javna dela: Inž. Klinar.

Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah
Ustanovljena leta 1774.
GUŠTANJ-RAVNE, Koroško, Jugoslavija.
Poštna postaja Guštanj. Železniška postaja Prevalje.
Brzjavni naslov: Jeklarna Guštanj.

Proizvaja: Azzalonsko in brascansko jeklo v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko. Legirana in nelegirana topilna jekla za vsakovrstno orodje največje trajnosti. Jekla za orodje, drugovrstna, za kladiva, žlebe, matrice; za dleta in nože za obdelovanje železa; za svedre za rudo, premog in kamen; za pile, rezila, vrtna dleta itd. Legirana in nelegirana martonova jekla za vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obroča; za kose, srpe, sekire, motike, lopate itd.

Izgotavlja: Vozovne osi s pušami in nakončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovokovane do 6 m dolžine); v žlebi kovane dele za avtomobile in vagonе; krogle za cementne mline itd.

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete meti kakor barvan mehko kožo? Hočete sončnih peg možolcev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Občudovani bode! Zavidani! 1 lonček 6 K, No. III močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjevo najfinejšo lilijnomlečno milo 15 K.

Hočete meti lase, zdrave lase? Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prah, prerano osivenje. Zabrani plešo! 1 lonček 6 K, No. III 9 K. K temu močno terovno milo za umivanje glave 8 K. Sampon 1 K. Mazilo za brke 180 K in 250 K.

Hočete očesa? Fellerjev pravi turistični obliž učinkuje brez bolečin hitro in zanesljivo. — Nobenih drugih očes več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škatljica 350 K, velika škatljica 550 K. — Zelite še kaj? Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda) 1 škatljica 5 K. — Fellerjev usipalni prašek proti potenju, 1 škatljica 5 K. — Fellerjev mentolni črtik zoper glavno- in zobobol 1 škatljica 350 K. — Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatih ali 3 veliki steklenici specialni 27 K. — Najboljši parum z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K. — Močna Francovka v steklenicah po 6 K in 16 K. — Cmot in poština posebej a najceneje. — **Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg 134. Hrvaška.**

**Domača
tvornica rublja d. d.**
ZAGREB, Jelačićev trg št. 2, I. nadstropje

nudi trgovcem samo na debelo
moško perilo
kakor razne vrste srajc, spodnjih hlač, spalnih srajc, mehkih manšet in mehkih ovratnikov.

blagovni oddelek
priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega
manufakturnega blaga
kakor angleško tkanino, podlogo, svilo, šifon, kreton, cefir, bombaževе in nitkaste tkanine itd.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

FRANC SWATY, Maribor
tovarna umetnih brusilnih kamnov in kamnov za brušenje britev.
Tovarna ustanovljena leta 1879.

priporoča za razprodajo svoje prvovrstne izdelke, kakor: Alumin, Diamond, Swatyn brusilni kamen za britve in kirurški instrumente, kateri prekaša najboljše belgijske brusilne kamne. Dalje bruse za orodje znamke »Rapid« v vseh trdotah, bruse za kose, Carborundum Elektrit, najboljši brusilni kamen sedanjosti, ter vsako množino Ia ploščic za brušenje žag iz zajamčeno pristnega šmirglja in Rogaškega naravnega kamna v vseh velikostih.

Cenik zastoj in brezplačno.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
Stritarjeva ulica št. 2
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi okrog
28.000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.